

Tabor

1945

VETRINJE

1975

1975

EL FORTIN

10-11-12

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TABOR je last in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

—::—
TABOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticomunists

—::—
TABOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires Argentina

—::—
Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina. T. E. 33-7213

—::—
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.303.672

—::—
Naročnina: Argentina in Južna Amerika 60.— pesov Ley 18.188 odn. enakovrednost v dolarju; Z. D. A. — Kanada — Evropa — Avstralija: z navadno pošto 5 dolarjev, z letaisko pa 10 dolarjev (ZDA).

—::—
Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, José L. Suárez FNGBM, Pošta de Buenos Aires, Argentina. Telefon: 766-7513.

NAŠA NASLOVNA SLIKA

Junak — slovenski domobranec je daroval svoje življenje v pravični borbi za večne ideale človeštva: Bog — Narod — Domovina. Nepoznani nam domobranci neso v pogrebu svojega padlega soborca. Ne dolgo za tem so tudi sami — že po končani vojni — padli kot žrtve mednarodne rdeče zarote. Vsi pa so pokazali vsemu svetu pravo pot o pravem času!

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Svobodni sveta,
združite se!
Za Boga,
Nared, Domovino!

Octubre-Noviembre 1975

BUENOS AIRES

Oktober-November 1975

UNA ORQUESTACION COMUNISTA

Nos referimos a la campaña desatada por todo el mundo contra el gobierno español a causa de la ejecución de cinco terroristas. La acción misma llama tanto más a nuestra atención, ya que entre los gobiernos que han hecho oír su voz de protesta — algunos han ido a la acción directa llamando a sus embajadores — se encuencan varios países, que en su propia nación se ven obligados combatir a la guerrilla y al terrorismo.

En vez de preocuparse para el bienestar de sus propios pueblos el aparato publicitario internacional se ha preocupado por la vida de cinco terroristas, que no vacilaron sembrar la muerte para conseguir sus propósitos. El principio de „no intervención“ de nada ha valido en este caso. No se ha respetado la soberanía de una nación y hasta hubo países, que la violaron sin tener las relaciones diplomáticas con España.

La alegada defensa de derechos humanos en el caso de los terroristas vascos irrita a millones de hombres libres de todo el mundo, pues en todos, absolutamente en todos los países, que ahora protestan el fallo de la justicia española, han sido violados los mismos derechos humanos.

Decenas de millares de cubanos fueron fusilados en Cuba de Fidel Castro, sin que los promotores de las protestas de ahora levanten su voz.

Nadie se preocupó por los croatas pasados por las armas en Yugoslavia hace poco.

Conocidas son también las feroces campañas desatadas contra los gobiernos de Brasil y de Chile.

Solo cabe aclarar y constatar, que detrás de todas estas campañas se halla siempre el mismo comun enemigo de la libertad y de los derechos humanos y al cual nosotros conocemos como el comunismo internacional.

❖ VULE RUPNIK

Naš neprekosljivi domobranski strateg in taktik, naš oboževani poveljnik udarnega bataljona in tovariški soborec, ki ni poznal poraza, prvi med prvimi v naskoku, zadnji med zadnjimi na braniku naših svetih idealov, naš živi junak iz veličastne ode slovenstva — naš Vule Rupnik — je izgubil bitko za življenje.

V zavesti nemoči smo drhteli spričo vsemočne usode, ko smo minula leta, predvsem pa poslednje mesece morali nebolgljeni gledati nečloveški boj, ki ga je ta ljubimec blestečih zmag bil za svoj poraz. Ne pripravljenost čez vse celine raztresenih preostankov njegovih slavnih domobranskih bojevnikov, ne neizčrpljiva skrbnost njegove junaške življenjske družice, ki je tudi tokrat bdela nad njim do zadnjega trenutka, kot takrat pred tridesetimi leti, ko nam ga je sam Bog čudežno ohranil, ne vsa človeška znanost — nič več ni moglo preprečiti izida tega boja.

Z moško uravnovešenostjo, z mirnostjo jeklenih živcev, kakršen je v letih največje slovenske slave vodil svoje domobrance od zmage do zmage, za katero sta jih lahko ogoljufali samo neskončna slepota in neumnost takratnih odločilnih dejstvenikov, se je Vule Rupnik boril proti zahrbtni sovražnici. Vedel je, da je to bitko moral bít sam;

in je vedel, da jo bo izgubil... Zato se je tolkel z orožjem, ki je v tem skrajnem trenutku na razpolago velikim izbrancem: Zavest do skrajnih odtenkov izpolnjene dolžnosti človeka — vojaka — Slovenca in pa moška predanost nedoumni volji Stvarnika, ki je edini od vekomaj začrtal natančne meje njegovemu zemeljskemu bivanju.

Počakal je samo še znamenja svojega mučeniškega očeta in slavnih borcev svojega mrtvega bataljona. Ko je prišlo, je dne 14. avgusta leta Gospodovega 1975 pri 63 letih svojega plodovitega, kristalno čistnega življenja prisluhnil klicu daljne, večne domovine in vzhičeno vzdiknil:

„Korakajo... korakajo... — Z njimi grem... —“ In stopil je v korak tistih, ki z njegovim nesmrtnim očetom na čelu že trideset let korakajo pred nami — svojemu narodu v čast in slavo, velikemu svetu v zgled in opomin. — Umrl je vojak.

Z Vukom Rupnikom je telesno stopila s pozornice našega dogajanja nedvomno najmočnejša osebnost, ki je poleg njegovega očeta generala-vidca Leona Rupnika in škofa-preroka dr. Gregorija Rožmana oblikovala najslavnejše obdobje zgodovine slovenskega naroda. Zakaj v tem koščku časa se je droben slovenski narod povzpел na svetilnik za žarek zgled vesoljnemu svobodoljubnemu človeštvu.

Zato so vse preveč uboge strani glasila njegovih domobranskih soborcev, da bi v spominskih besedah ob njegovem telesnem slovesu lahko ohranile pravične dimenzije tega moža — vojaka — Slovenca. Zakaj Vule Rupnik je sam po sebi kos naše zgodovine, ki mu bo šele v odmaknjenosti zanamstva dala oceno, kakršne mu v ihti presnavljajoče se sodobnosti mi nismo pri moči dati. Ker naši še nesluteni potomci ne bodo mogli odpreti analov naše najbolj junaške dobe, kjer ne bi na vsaki strani naleteli ob generalu Leonu Rupniku in škofu Gregoriju Rožmanu na najbolj pristno podobo slovenskega domobranca, ki ga je poosebil Vule Rupnik, se mu ob pragu, za katerim je stopil v nesmrtnost, lahko samo zahvalimo za zgled, ki nam ga je volil v času, ko je med živimi usoda iskala verne pričevalce naše še boleče sveže preteklosti. —

Vule Rupnik je bil rojen, da bi bil vojak. Ne zato, ker je bil že njegov oče zgled vojaka. Bil je rojen, da bi postal ideal, vzor slovenskega vojaka. Zakaj slovenski narod, ki pred njim ni imel pristnega lika svojega vojaka, ga je v Vuletu Rupniku odkril zaradi najbolj popolne sinteze njegovih telesnih in umskih danosti za čas heroike, kakršno je prvič v svoji dolgi zgodovini doživel z domobranstvom. To heroiko je Vule Rupnik v svoji zvestobi Bogu - Narodu - Domovini, v zvestobi, ki je bila neločljivo vraščena v njegovo bit, soustvarjal v meri, kakor ni bilo dano nobenemu drugemu njegovih stanovskih sodobnikov. Zaradi tega je bil že za življenja junak naše legende in bo poslej ostal ideal, za katerim bo stremel slovenski narod, ko bo zopet mogel in hotel dati iz sebe — slovenskega vojaka.

Če bi Vule Rupnik le prisluhnil vabečim napevom siren svojega časa, bi zaradi vojaških darov, ki mu jih je Stvarnik položil v zibel, danes bil gotovo eden izmed najbolj čaščenih, — mogoče celo še živ, okrašen z vsemi dosegljivimi častmi in stopnjami. Toda Vule Rupnik je hotel biti — slovenski vojak, ki je mimo zatohlih skladovnic v laži ujetega zgodovinopisja s svojimi bojovníki pisal resnično zgodovino. Zapisal jo je v neusahljive valove Krke pri Zameškem, kjer je tiste usodne septembrske dni leta 1943 prvič zdrobil mednarodno rdečo zaroto na naših svetih tleh in nad njenimi razvalinami postavil najmočnejši temelj slovenske narodne vojske domobrancev. Zato je v sebi utelesil vso polnost desetih zapovedi, v katere je njegov oče objel ideal slovenskega vojaka — domobranca. Zato je odkril taktiko in način

protigverilskega boja, ki mu sodobni vojskovodje mogočnih dežel navzlic najmodernejšim komunikacijskim sredstvom in orožju očitno še niso dorasli. Zato je bil oboževani poveljnik domobranskega udarnega bataljona, pred čigar spominom se rdečim nasilnikom v domovini še danes ježijo lasje. Zato je preko sanjanih prividov o zmagah v oblast povzdignjene krvoločne komunistične drhali s svojim udarnim bataljonom klesal nestrohljive granitne anale resnične slovenske heroike med dolensjimi griči in v gozdovih Roga, pa od Bele in Suhe krajine ter preko Loške doline do Snežnika... do Črnega vrha... do Trnovskega gozda... do mostu čez Dravo pri Borovlju na Koroškem... — Dokler bo tod živel, garal in dihal slovenski človek, ta resnica ne bo umrla; z vsem svojim nasiljem, z vso prisleparjeno mednarodno pomočjo trenutno na Slovenskem ustoličani komunizem ne bo mogel nakopičiti toliko laži, da bi jo lahko zadušile.

Samo po zaslugi Vuka Rupnika se je namreč ta naša resnica s preživelimi vetrinjske tragedije razlila preko vseh celin zemeljske oble. Tam živi in bo živel v sami prisotnosti svobodnih slovenskih zdomcev iz roda v rod. Nobena najbolj perfidna komunistična potvorba nikdar več ne bo mogla izbrisati s površja zemeljskih celin tisočev svobodnih bitij slovenskega izvora. In ta svobodna bitja, ki so nesmrtni dokaz naše resnice, so, kjer so, zaradi Vuka Rupnika. Vule Rupnik na čelu svojih domobranskih borecev je bil namreč tisti, ki je že po sklenjenem premirju bil v Evropi zadnje zmagovito bitko minule svetovne vojne za našo resnico, — za slovenski narod. Ko je bila rdeča drhal že vsa opijanjena zaradi prisleparjene lahke zmage, je Vule Rupnik še enkrat, poslednjič udaril po njej in jo uničil na Dravi pri Borovlju na slovenskem Koroškem. In s tem je osvobodil edini prehod čez reko in odprl vrata, skozi katera so se pred pretečo rdečo sužnostjo vsuli tisoči in tisoči slovenskih ljudi — v svobodo velikega sveta. Premnoge najboljših takratnega rodu Slovencev sta zanj sicer prikrajšala na eni strani politično šušmarstvo, na drugi pa podlo kramarstvo v brk izročilom civilizirane krščanske Evrope in jih preko vetrinjske tragedije zagrebla v množične grobove zaslužjene domovine. Toda ostalo jih je zadosti — tudi grobovi so bruhnili svoje svedoke! —, da so poslej s samim svojim bivanjem do še neslutenih pokolenj zanamcev živeči dokaz resničnega najbolj blestečega kosa naše zgodovine, kakor jo je oblikoval slovenski vojak — Vule Rupnik.

Ta resnica — ta resnica slovenskega domobranca — se že dviga iz množičnih grobov. Ta resnica že pronica izpod podplačane svetovne zarote molka. Zaradi samega bivanja svobodnih bitij slovenskega izvora na vseh celinah zemeljske oble ko bo do kraja izpodkopala zajezo nagrmdenih laži in potvorb in se nekoč z blagoslovom svobode razlila preko slovenske domovine. —

Sedaj razumemo, zakaj nam ga je sam Bog rešil, da je poslej živel še trideset let našega zdomstva z nami. Zakaj za to resnico nas je Vule Rupnik moral tudi v zdomstvu držati v zboru — na okopih. Zato je bil

spčetnik društev slovenskih protikomunističnih borcev v svetu. Zato je bdel nad nami in trpel, ko so v zmedi pojmov nekateri zakolebali. Vedel je, da resnice ni mogoče ubiti. Z organizirano lažjo jo je bilo mogoče samo prevariti. Zato je hotel imeti tudi resnico organizirano.

Dočakal je, da resnica, ki jo je s svojimi domobranci v letih slave slovenskega naroda pisal v srčiko zemlje od Krke do Drave, začenja puhteti svežino svobode v zatohlo vzdušje zaslužnjene domovine. Zato je sedaj lahko zopet stopil na čelo svojega mrtvega bataljona, da s to resnico pojde v slavo, kakršne mu mi nismo pri moči dati... — Mi se mu za vse to lahko samo zahvalimo. —

Vule Rupnik! — Dali so ti in dajali ti bodo odličja in stopnje, ki si jih zaslužil kot nihče tvojih sovrstnikov. Za nas pa boš za vselej ostal samo: Vule Rupnik — slovenski domobranec. Zakaj za nas boš za vselej naš znani slovenski neznani vojak. — Zato ti ob tem slovesu ne moremo želeti: Počivaj v miru! — Tvoja telesna smrt te je iz živega junaka naše legende samo povzdignila v simbol, ki bo v tvoji plemeniti, vitki, vzravnani, ponosni podobi slovenskega vojaka-domobrancia šla pred nami iz roda v rod. Odslej boš bolj naš kot nikoli; zakaj odslej nas od tebe ne bodo več ločevale človeške slabosti smrtnikov. Tvoja smrt je le naša najbolj dragocena daritev v počastitev tridesete obletnice za opomin zanamcev prelite slovenske krvi. Ta pa je naša udarna predhodnica, ki jo boš poslej ob svojem nesmrtnem očetu za veke vodil v naši nikdar končani sveti vojni za Boga — Narod — Domovino. —

T. O.

KDO NETI RAZDOR?

Ne da bi navedel kakršnekoli podrobnosti — te bi same po sebi zanimala njegove izjave —, je predsednik skupščine SR Slovenije — dr. Marjan Breclj v govoru v Kropi izjavil, da „nekateri, med njimi tudi slovenska politična emigracija, skušajo v naše vrste vnesti razdor, ali pa vsaj zasejati negotovost v nadaljnjo pot socialistične demokracije in v neuvrščeno politiko Titove Jugoslavije“.

Slovenska politična emigracija pa si je kljub svoji siceršnji polarizaciji edina v naslednjih točkah:

Njenega delovanja ne more in ne sme biti konca, dokler ne bo v Jugoslaviji in Sloveniji nastopil režim, ki bo priznal zločin, zagrešen leta 1945 nad Slovenskim domobranstvom; podelil neko kompenzacijo dosegljivim svojcem takratnih žrtev; proglasil njihovo popolno rehabilitacijo in uvedel svobodno politično delovanje in združevanje.

Pojem „narodna sprava“, o katerem se zdaj toliko piše v domovinskem

in zdonskem tisku, pa je zgrešen, ker politična emigracija nima nobenega spora z narodom, katerega del je še vedno, temveč le s tistimi posamezniki, ki so si omadeževali roke s krvjo slovenskih domobrancev in se zdaj šopirijo in repenčijo na vodilnih položajih v slovenski družbi.

Resnica prihaja na dan, in bolj ko jo bodo današnji voditelji v Sloveniji tajili in prikrivali, večje bo razočaranje nad njimi med slovensko mladino, ko se bo vsa na lažeh zgrajena bajka o herojskih partizanih sesedla v prah pod pritiskom resnice, ki zdaj prodira v svet iz doslej neobjavljenih dokumentov.

To je vse, ali vsaj vse, o čemer je poročalo ljubljansko „Delo“. Toda glavna teza, ali, če hočemo, senzacionalnost Kocbekovih izjav je vendar v potrditvi, da je *Slovensko domobranstvo v resnici bilo izdano, zvezano in poklano. O tem pa Tone Fajfar — molči.*

Žalostna vloga, ki so jo krščanski socialisti iz Kocbekovega in Fajfarjevega kroga odigrali v času komunistične revolucije v Sloveniji, pač ne potrebuje novega osvetlevanja in analize.

Toda, če se človek ob Edvardu Kocbeku sprašuje, kako je mogoče, da mu je vzelo več kot leto dni, predno se je pričel vpraševati, kam so izginili domobranski bataljoni — in potem 30 let, da je javno priznal, da so bili v resnici zverinsko poklani, — potem je krivda Toneta Fajfarja še daleč večja, saj se s svojimi izjavami, ali ne-izjavami zavestno in kljub teži Kocbekovega priznanja uvršča med morilce Ribičičevega kova in koristna budala šetinčevega.

Naj si ljubljanska gospoda, ki ne zamudi nobene prilike, da ne bi smešila, kritizirala in napadala Združenih držav, vzame za vzgled zadevo Watergate. Amerikanci so neusmiljeno in brez ozira na posledice — kakšne so, uvidevamo šele zdaj! — pomedli z državno upravo s predsednikom na čelu, ker se je pokazalo, da je uporabljala nezakonita sredstva za ugotavljanje delovanja in politike svojih strankarskih nasprotnikov. Watergate ni zahteval niti enega življenja, niti ne kakršnekoli pomembne vsote denarja. Watergate je samo ponižal in razžalil čut za poštenost in „fair“ delovanje političnih ustanov in osebnosti!

Da o pokolu slovenskih domobrancev molči Mitja Ribičič, za katerega obstajajo resni dokazi, da je sam moril v Kočevskem Rogu, je razumljivo; da o njem nič ne ve Franček šetinc, ki je vse vojno obdobje prebil v delavskem taborišču v Nemčiji, je tudi še razumljivo; da pa o njem molči Tone Fajfar, je pa dokaz bednega strahopetstva ali pa zavestne so-udeležbe pri — zločinu!

Samo po sebi je razumljivo, da celokupni boljševiški pohod ukazuje in vodi ena sama centrala, čeprav se bori z različnim orožjem in z navidez med seboj nepovezanimi dejanji.

(Gen. Leon Rupnik)

SLUČAJ GEN. LEONA RUPNIKA

(Konec)

Omenjeni Hauptsturmführer (kapetan) me je obiskal, kot smo se dogovorili, v stanovanju. Spomnil sem se ga takoj, ko sem ga zagledal, ker je bil še z nekim mlajšim gestapovcem, Ljubljancanom Schmidtom, tistega istega dne, ko sem bil popoldne zaradi ustanovitve neke mestne policije pri generalu Gambari, okrog pol dveh v mojem stanovanju. Teda me je vprašal, ali so vaše straže strankarskega značaja, koliko jih je, in če poznam gospode iz odbora, pa sem mu odgovoril, da ne morem precizirati strankarske pripadnosti vaških straž, ker sede v odboru zastopniki nekaj političnih strank, izmed katerih poznam samo dr. Zajca. Jakost in sestava vaških straž sta mi neznani, zato mu ne morem ničesar povedati. (Šele zdaj sem se spomnil, da je prvi obisk vendar moral biti v zvezi z mojim znanim memorandumom generalu Gambari, o katerem je razpravljal z Nemci.)

Torej, to je bil kapetan Schluifer Rudolf, ki je že med prvim obiskom s svojim skromnim obnašanjem in preprostim rezoniranjem naredil name dober vtis. Zahvalil sem se mu za ponovno obvestilo o Vuku, pa mi je dodal še nekatere podrobnosti o Vukovi skupini in podčrtal laskavo pohvalno mišljenje komandanta v Brežicah. Potem se mi je predstavil kot šef ekspoziture (Dienststelle) SD (varnostne službe) v Ljubljani. Komandant, oziroma štab SD so pač na Bledu. Poznajo Gorenjsko in Gorenjce in ima kot Tirolec polno razumevanje za naš narod, ki je zares odličen in ni nikakor zaslužil, da se z njim tako nepravilno in napačno ravna. V ostalem upa, da bo vse to popravljeno, na čemer še posebej dela njegov komandant Obersturmbannführer (podpolkovnik) Persterer, ki je v Slovence naravnost zaljubljen in ki ga bom še spoznal. Zaupal mi je, kako je njega kot Tirolca to noro zavezništvo z Italijani še pred vojno bolelo, kako je vedno napovedoval, da bodo Italijani padli Nemcem na ramena in kako ima vsaj zdaj to negativno zadovoljstvo, da je bil resničen prerok. Pritoževal se mi je nad velikimi težavami, ki jih ima v službi zaradi diametralnih pogledov na eni strani njegovih in njegovega komandanta, na drugi strani pa njihovega najvišjega starešine Roesenerja, na primer tu, na Gorenjskem. V stanovanju pa me je obiskal zato, ker bi ga na magistratu videl ves svet in ker obiske gestapovcev običajno slabo komentirajo.

Nekega dne, zdi se mi, da je bilo 14. septembra, sem prejel od nemškega konzulata vabilo, naj se kot župan mesta Ljubljane udeležim dopoldne sprejema vrhovnega komisarja Jadranskega Primorja in gauleiterja Koroške dr. Rainerja. Sprejem je bil na meji. Vodil ga je vladni prezident Wollsegger. Le-ta me je pozdravil v slovenskem jeziku, ki ga v narečju še kar dobro obvlada. Gauleiter je prispel v spremstvu generala Roesenerja,

ki se je delal zelo važnega, kot da je on glavni, vrhovni komisar pa postranski funkcionar.

Dr. Rainer, potem ko me mu je Wollsegger predstavil, mi je izrazil zadovoljstvo, da se lahko spet nagleda moje prelepe domovine in da lahko spet vidi lepo Ljubljano, o kateri je slišal mnogo pohvalnega. Povabil me je popoldne na razgovor v pokrajinsko upravo in na kratek ogled mesta.

Za sprejem pri vrhovnem komisarju sem se pripravil kot župan Ljubljane in na hitro memoriral vse važnejše podatke, ki sem jih vzel s statističnih kartončkov, kajti le-te sem osebno in pregledno sestavil za zaupano mi občino.

Vrhovni komisar me je sprejel kot mnogo starejšega človeka in vojaka visokega ranga z igrano pozornostjo, toda dal mi je tudi razumeti, da je funkcionar velesile, ki pretresa svet. Potem me je z močnim poudarkom približno takole nagovoril: „Gospod general, vem, da ste neupogljiv Slovenec, in preden bova govorila dalje, vam izjavljam, da se krivice, storjene vašemu narodu 1941. leta, ne bodo nikoli več ponovile, temveč bo storjeno vse, da bo lahko svojo ljudsko (völkische) individualno samobitnost razvijal dalje. Mirno lahko že zdaj poveste vsem, naj se nas nihče ne boji, in da ne bo nihče od štajerskih ali gorenjskih beguncev ali pregnancev, ki so se znašli v ljubljanski pokrajini, preganjan. Zdaj pa, gospod general, vas prosim, da mi kot general in politik poveste svoje mnenje in poglede.“

Ker mu nisem hotel odkriti kritičnega mnenja o velikem položaju za Nemčijo, temveč sem hotel slišati, kako vodilni nacisti ocenjujejo položaj, sem mu odgovoril, da moja opazovalnica zavzema po višini tako skromno mesto, da njeni pogledi segajo komaj do meja neposrednih sosedov pokrajine. Tako sem zbudil Velenemca-nacista, in odpel mi je svoj slavonspev firerju, stranki, vojski itd. po znanih melodijah propagandnega ministrstva. Vedel sem, da je tudi Rainer eden izmed tistih zanesenjakov, h katerim ne moreš z realnimi argumenti, temveč, da moraš kot psihiater z norci trobiti z njimi v isti rog, da bi pri njih sploh kaj dosegel. Edino negativno stvar, ki jo je povedal, je bilo pomanjkanje ljudi. Dejal je: „Nemčija ima vse, samo ljudi nima dovolj, toda tudi to bo naša tehnika z izumi daljnosežnega pomena postopno izenačila.“ Zelo ogorčeno je omenil italijansko izdajo in me v zvezi z njo vprašal za mnenje in oceno stanja pri Slovencih. Vendar sem začel s krivicami in nasilnimi ukrepi, storjenimi leta 1941 s strani Nemcev, ki za vse to niso imeli niti najmanjšega razloga. Posegel je vmes in dejal, da bodo postopno popravili, da so krivci in nespretni odstranjeni (kar ni bilo res, ker je Ueberreiter po štajerski še vedno besnel) in da so nekateri že padli na fronti. Nadaljeval sem v upanju in zaupanju, ki sem ju imel na podlagi od Italijanov dane nam ustave, o dobrih namenih, ki jih je visoki komisar Grazioli tudi imel, in o grenkem razočaranju nad italijansko vojsko, ki je ljudstvo neusmiljeno mrevarila in izigravala tako ustavo kot Graziolija.

Obljubil mi je, da bo ukrenil potrebno za vrnitev internirancev v domo-

vino. (To je bilo zares dokaj hitro storjeno.) Nadaljeval sem, da je narod razdeljen na dva tabora; manjši, toda enoten — komunistični, in večji, strankarsko pisan in zato slabši. Nasilja zmagovalcev in zaostalost na socialnem področju v Jugoslaviji sta glavna vzroka velikemu naraščanju KP, ki danes vlada skoraj nad vso pokrajino.

Za kmete in delavce je treba odstraniti krivice in storiti vse, da bodo vsaj toliko zadovoljni kot v Nemčiji. Segel mi je v besedo: „Toda nacionalni socializem ni blago za izvoz!“ Jaz pa sem mu odvrnil, da ne mislim na nacionalni socializem, temveč na socialno pravičnost.

Pripomnil je, da v kolikor sam ve, pri Slovencih daleč prevladuje nad vsemi strujami klerikalizem. Odvrnil sem, da nisem niti klerikalec, niti strankar. Sploh pa, da je točno, kar trdi. Vzrok za to leži v naravni pobožnosti slovenskega naroda, ki jo politično izrabljajo. Izrazil je svojo rezerviranost do klerikalcev, vendar pa je vseeno potrebno računati z njimi.

Da ne pozabim; nekoč kasneje me je ob neki priložnosti vrhovni komisar v šali spet dregal zaradi slovenskega klerikalizma. Pojasnil sem mu, da se naš klerikalizem sestoji iz glavnega generalnega štaba, to je iz tistih glavarjev, ki hočejo tehnokratsko-jezuitsko posvetno moč Vatikana; generalnega štaba, to je tistih političnih duhovnikov, ki pretendirajo, da naj bodo klerikalci vedno glavna politična stranka Slovenije, in naroda, ki v svoji iskreni pobožnosti verjame in daje na volitvah svoje glasove. Med ta narod sodijo tudi tisti številni duhovniki-kmečki sinovi, ki so vkoreninjeni v zemlji in ljudstvu in so ostali bolj kmetje, kot pa postali „klerikalci“ v političnem smislu tega pojava. Ker je Rainer Solnograjčan, sem dodal: „Bizantinski zgodovinar Prokopius nas je že leta 600 po n. št. okarakteriziral kot zelo pobožne in poštene pogane. Rimljanom se ni posrečilo, da bi nas pokristjanili, toda to so storili z ognjem in mečem sloviti solnograški škofje in so tako Slovenci postali klerikalci, namesto da bi ostali borbeni pogani.“ Rainer je mojo repliko razumel in imel za slovenski „narod“ nadalje samo dobre besede.

Omenil sem še, da je tako prvi kot drugi tabor jugoslovansko usmerjen. Odgovoril je, da zdaj zaradi Hrvatske ne more biti govora o njej.

Prešel je na upravno ureditev območja vrhovnega komisarjata, katerega sedež je bil v Trstu. Italijanske pokrajine bi imele svoje prefekte, šefa pokrajinske uprave z nazivom prezident in nemškim svetovalcem s tem, da bi bile upravljane po jugoslovanskih zakonih s času in razmeram pogojenimi dopolnili in spremembami. (Najbrž zaradi tiskovne napake manjka, da se drugi del stavka nanaša na Ljubljansko pokrajino. — Op. ur. Tabora.) Vprašal me je, ali bi bil pripravljen sprejeti dolžnost šefa pokrajinske uprave. Odgovoril sem: „Samo pod pogojem, da lahko delam za ljudstvo z največjo možno svobodo, in da me ne bodo ovirali, temveč podpirali pri popravljanju socialnih krivic, in da mi ne bodo postavljali ovir pri vračanju narodu njegove nacionalne zavesti. Sprejel bi, toda prosim dva ali tri dni za premislek in dokončni odgovor.“

Rainer je poklical dr. Doujaka in mu ukazal, da naj, čim bo imel moj odgovor, stori vse potrebno za moj prihod v Celovec, kjer bi bila namestitev (Bestellung) urejena. Po odhodu dr. Doujaka se mi je zahvalil in rekel: „Zdaj vam zaupno povem lahko še to, da je kot prvi korak za vrnitev pravic slovenskemu narodu predvidena restavracija pokrajine Kranjske natančno v mejah pred koncem svetovne vojne 1918. leta. Sledila bo Primorska; o Štajerski pa pred koncem vojne še ne morem reči ničesar določenega, toda upati je, da bo tudi to urejeno v obojestransko zadovoljstvo.“

Po ogledu Ljubljane, nad katero je bil vrhovni komisar navdušen, sem se vrnil domov in počival.⁶⁰⁾

Ko sem razmišljal o dokončnem sklepu in odgovoru ter položaju naroda in svojem osebnem položaju, sem po vsestranski analizi strašnega trenutnega stanja in perspektiv, ki so se, vendar ne daleč, le odpirale, sodil da je potrebno, da še naprej igram svojo vlogo tako rekoč kot advokat naroda. Verjel sem, da bom, glede na popolno obvladanje nemškega jezika, pri Nemcih bolje uspel kot pa pri Italijanih. Osebnih ambicij, pretenzij ali računov nisem imel. Zavedajoč se, da v velikih dogodkih ne morem ničesar storiti, sem imel za svojo dolžnost, da pomagam narodu v okviru danih mi možnosti.

18. IX. sem sporočil dr. Doujaku svojo politično odločitev.

20. IX. popoldne sem se odpeljal v Celovec.

Takoj sem bil sprejet ter mi je potem prezident Wollsegger prebral uradno formulirano vabilo in zaupanje (Bestellung) na mesto šefa pokrajinske uprave.

Ob tej priložnosti mi je Wollsegger rekel, da je pokrajina Kranjska v okviru Jadranskega primorja gotova stvar in da bomo to lahko v teku 14 dni proslavili. (Da bo rešitev Mussolinija z Gran Sassa te in vse nadaljnje dobre namene pokvarila, nismo mogli vedeti.)

V hotelski sobici sem sestavil svoj razglas, ki ga je naslednjega dne dopoldne propaganda in cenzura nekaj popravila, dopolnila in odobrila.

21. IX. smo se po isti poti vrnili čez Ljubelj v Ljubljano.

Namestitev na pokrajinski upravi je bila predvidena za 22. IX. ob 14. uri popoldne.

Tega dne dopoldne sem sestavljal potrebne nagovore. Ob 12.30 je bilo vse pripravljeno in dr. Doujak je prišel v stanovanje, da še enkrat pregleda program male uradne slovesnosti in da mi pokaže dekret, s katerim je bil postavljen za „Beraterja“ (svetovalca) pri šefu pokrajinske uprave.

Nenadoma se je pod oknom prikazal sosed in rekel, da se je Dejanu, to je zetu Suvajdžiću, kot se zdi, pripetila neka hujša nesreča z motornim kolesom. S strahovitim krikom sta žena in hčerka skočili v Doujakov avtomobil in pohiteli najprej k tehniški srednji šoli in potem v vojno bolnišnico.

⁶⁰⁾ Tovariš, XXIX št. 47, 26. 11. 1973.

Okrog 13,30 sta se vrnila čisto nori. Našli sta Dejana že v mrtvašnici vojne bolnišnice; še slabši „omen“.

Že sem bil odprl usta, da bi Doujaku rekel, da v takšnih nesrečnih družinskih okoliščinah ne morem več sprejeti kakršnekoli dolžnosti. Toda vojaška vzgoja je predvidevala za takšne in podobne slučaje tisti, tako imenovani „kategorični imperativ“. Stisnil sem ustnice, pustil ženo in odšel na pokrajinsko upravo, kjer sem bil duševno odsoten in z bolečimi občutki postavljen za šefa pokrajinske uprave.

Ker je nacistični in visoki esesovski funkcionar (gen. Roesener — op. ur. Tabora) največ vplival ne samo na moje delo, temveč na vse dogodke in razmere v pokrajini sploh, bom začel z njim in nadaljeval po potrebi pod 1a, 1b itd.

Preden sem sploh slutil, da bom šef pokrajinske uprave, me je kapetan fregate Janko Kregar, ko je ravnal po moji prošnji, naj opazuje morebitne nepremišljenosti odbora vaških straž, obvestil, da pri Mikliču sprejema ljudi in tudi člane odbora vaških straž.

Poimensko je navedel Šmajda, Križmana in še nekatere, katerih se ne spominjam.

Od dneva, ko sem v št. Vidu sprejel imenovanega „Beraterja“, in zame osebno je bilo veliko presenečenje, ko sva sredi oktobra prejela odlok o imenovanju Roesenerja za „Beraterja“ pri šefu pokrajinske uprave. Kot sem že prej navedel, si je to, za Nemčijo edinstveno imenovanje Roesener izposloval mimo vrhovnega komisarja od Reichsführerja Himmlerja.

Vsaj leto dni kasneje sem šele zvedel, kako si je to Roesener izposloval. Kateri razlogi so ga vodili, da je to storil?

Ves čas sem čutil njegovo nezaupanje do mene, nepozornost, neupoštevanje in celo sumničenje. Seveda pa tudi sam ni užival mojega zaupanja.

Končno, na pomlad 1944, mi je vendarle postalo jasno, zakaj je bil to storil.

Jaz sem hotel iz vaških straž ustvariti majhno, toda kvalitetno in čim bolj elitno narodno vojsko, to je vojsko, ki bi si s svojim zglednim ravnanjem in vedenjem pridobila spoštovanje in ljubezen vsega naroda. V tej smeri, pa čeprav nisem imel nobenega vojaškega položaja, sem delal in vplival direktno in indirektno. Že moj razglas za ustanovitev domobranstva (žena hrani koncept), je bil napisan čisto v narodnem duhu. Nemci tega razglasa niso dovolili, temveč so izdelali razglas, ki nas je stlačil skupaj v isti lonec z Nemci, in to ne kot enakopravne, temveč kot izredno podrejene.

Reichspropagandaleiter dr. Lapper (bil je pred 1937. letom v KP) in njegov pomočnik sta mi zagotovo po Roesenerjevemu ukazu prinesla oni razglas, da bi ga podpisal. Izšel je brez mojega in kakršnegakoli podpisa, kar je na razglasu jasno moč videti.

Vplival sem po ovinkih.

V času izida omenjenega razglasa, do vrnitve Roesenerja ne vem od kod, sem se celo na podlagi dejstva, ker sem bil aktivni jugoslovanski

general, razglasil začasno za komandanta domobranstva, samo da bi lahko vtihotapil ukaz, namenjen dvigu morale, poštenosti in ugleda domobrancev.

Zakaj in kako se je v domobranstvu znašel tudi stari odbor vaških straž, tega pozitivno ne vem, toda sporočili so mi (Kregar in drugi), da deluje strankarska konkurenca in da ima še posebej akademski klub „Straža“ uspehe. Jasno je, da sem proti strankarstvu tako ustno kot pisмено deloval.

Ko se je Roesener v oktobru vrnil, se je nenadoma pojavil s svojim adjutantom v pisarni in me brez kakršnegakoli pozdrava ali uvoda nahrulil: „Ne drznite se ovirati firerjeve politike! Kako ste smeli brez moje vednosti odstraniti italijanske napise po mestu?“ (Ukazal sem, naj od trgovca do trgovca ustno sporočijo geslo — sekretar je geslo napisal s strojem na čisto majhne lističe in jih razdelil). Na moj odgovor, da nisem vedel, da tudi takšne malenkosti sodijo v firerjevo in njegovo politiko, se je pomiril in prešel k dejanskemu namenu obiska. — (Med tem in naslednjim odstavkom je očitno nekaj ispuščenega. — Op. ur. Tabora.)

Takrat nisem vedel, da je Kokalja priporočil Globotschniggu v Trstu za komandanta primorskih narodnih straž. Poklical sem omenjene tri oficirje. Presenečen sem našel tam, ko smo vstopili v Roesenerjevo sobo, tudi svojega sina Vuka. Sedli smo, konferenca se je začela in ga je že tretjič danes (imel ga je na Bledu zgodaj zjutraj in popoldne pred našim prihodom v sobi na raportu) in to zdaj pred vsemi vprašal, zakaj se obotavlja sprejeti poveljstvo nad domobranstvom. Odgovor: „Ker sem šele kapetan, ker svoje dolenjske skupine, s katero že več kot mesec dni delim več hudega kot dobrega, ne morem zapustiti takšne, kakršna je: brez vsega, a z več kot 200 ženami in otroki. In tudi, ker kot sin prezidenta nočem sprejeti službe, ker bi javnost s prstom kazala na očeta in mene.“

Pozval me je, naj tudi jaz povem svoje. V celoti se strinjam z Vukom in predlagam, naj se postopa po jugoslovanskih pravilih o tem, namreč o vrstnem redu starešinstva. Vsi se strinjajo. Lahko smo odšli.

Naslednjega dne je Kokalj zvedel, da mora v Trst, Vuk je odšel na Dolenjsko, Krener je postal komandant domobranstva, Vizjak pa njegov pomočnik.

11. XI. sem prejel od Roesenerja sledeče službeno pismo: „Prosim vas, da se v prihodnje držite daleč proč od vseh poslov in zadev slovenskega domobranstva.“ (Pismo hrani žena.)

Dva dni kasneje sem od kapetana Vuka prejel neskončno dolgo poročilo o zahtevkih za njegovo skupino. V poročilu je poudaril, da je Roesener inšpiciral Novo mesto, da je njega in domobrance popolnoma ignoriral in da celo njega osebno, ko je stopil k njemu, da bi ga prosil za svoje vojake, niti ni pozdravil, temveč mu je samo s prstom pokazal, da naj se pobere.

Vprašal sem Roesenerja, kaj naj pomeni njegovo pismo z dne 11. XI. Ničesar mi ni odgovoril.

V domobranstvu pa je bil medtem napredek slab. Kapetan Schumacher je bil nemški oficir za zvezo med Gruppenführerjem in domobranstvom. Za taktično urjenje je Roesener premestil mojega sina Vuka v štab. Štabovci, užaljeni zaradi tega, so poslali Vuka v kot kot navadnega pisarja. Dejali so, da tudi sami vedo, kaj in kako je potrebno taktično delo za boj.

Po božiču citira vrhovni komisar Roesenerja in mene, menda za čestitanje novega leta, v Trst. Pove nama, da je moja skrb kot za narod tako tudi za domobranstvo razumljiva in pohvalna, ter upa, da bom imel pri tem polno razumevanje in podporo gospoda Gruppenführerja.

Vse to je bila megla in dim. Spomladi je Roesener priredil pregled bojnega urjenja in mi hotel tu dokazati, kako ljudje prav nič ne znajo, čemur sem ugovarjal. Zahteval sem, naj se ustanovi šola za bojno urjenje. V Mostah se ustanovi šola s slovenskimi in nemškimi oficirji kot instruktorji.

Razpravo okrog bojev, urjenja in kvalitativnega izboljšanja domobranstva sploh nadaljuje ob vseh priložnostih.

Za nekaterimi njegovimi replikami mi je Roesener nehote odkril svoj resnični namen. Hotel je iz domobrancev ustvariti esesovce in z angažiranjem Gorenjcev in Štajercev formirati slovensko SS-divizijo.

„Tega ne boste,“ sem odgovoril, „ker bi celoten narod vstal proti temu in odšel v gozdove. Če bi z nami 1941. leta pravično in lepo ravnali, bi danes lahko imeli iz nas vedno popoln elitni korpus.“

V tistem času so tako posamezniki kot deputacije kmetov, še posebej beguncev, ustno in pismeno pritiskale name, naj sprejemem poveljstvo nad domobranstvom. Tega nisem mogel storiti, ker ni bila mogoča vprega med nekim nemškim Generalleutnantom in slovenskim divizijskim generalom. Prvi je bil esesovski zanesenjak, drugi pa je hotel neko majhno, a elitno, zares narodno vojsko.

Zahteval sem preko vrhovnega komisarja in dosegel, da sem postal inšpektor slovenskega domobranstva, da bi v bojni spretnosti prekosil tudi Nemce. Dosegel sem tudi to, da so v esesovski podoficirski šoli v Ljubljani odprli posebne slovenske tečaje, kjer so, po priznanju vseh predavateljev Slovenci zares tudi dosegli prvenstvo v bojnem urjenju.⁶¹⁾

* * *

Na tem mestu je Dušan Željeznov v št. 48 „Tovariša“ z dne 3. 12. 1973 natis Rupnikovih doslej še neobjavljenih zapisov iz komunističnega preiskovalnega zapora nenadoma prekinil.

Sledila so samo še štiri tedenska nadaljevanja do št. 52 „Tovariša“ z dne 31. decembra 1973, v katerih je lahko ponatisnil samo še dele obtožnice in odlomke danes že po vsem svetu predobro poznane poteka zaslišanja

⁶¹⁾ Tovariš, XXIX št. 48, 3. 12. 1973. — (Primerjaj: Dr. Stanko Kociper „Ustanovitev in žaloigra slovenskega domobranstva“, Tabor 1970 št. 5-6 in sl.)

na komunističnih sodnih procesih, kot sta jih za zgodovino v najnovejšem času neovrgljivo dokumentirala Aleksander Solženicin in predvsem češki komunistični prvak Artur London v svoji knjigi „Priznanje“. Iz teh štirih končnih nadaljevanj smo ponatisnili odstavke, v kolikor so v zvezi z vsebino Rupnikovih zapisov.

Dušan Željeznov je samo še utegnil zaključiti:

„Proces pa ostaja v analih naše zgodovine kot pomemben dokument in pričevanje o nekem obdobju, ki je zdaj daleč za nami, a ima vendar usoden vpliv tudi na naš današnji čas. — — ... Žal smo morali naš feljton prekiniti nekako na sredini, oziroma predčasno smo ga morali zaključiti kljub obilnemu, v glavnem novemu gradivu, ki je raziskovalcu še na voljo.“

Potem je z 52. številko z dne 31. decembra 1973 celó tudi „Tovariš“ — ta najstarejša partijska ilustrirana tedenska revija — po neprekinjenih devetindvajsetih letih prenehal izhajati...

Kaj se je zgodilo?

Morebiti nam bo pri odgovoru na to vprašanje nekoliko pomagalo, kar je med objavljanjem feljtona „Rupnikov proces“ v stolpcu „Na rešetu“ zapisalo samo uredništvo „Tovariša“:

Stolpec, ki je običajno rezerviran za našega sodelavca Ivana Vidica, smo si tokrat izgovorili za uredniški komentar. K temu nas je vzpodbudilo in prisililo anonimno pismo, katerega kopijo je dobilo tudi vodstvo publikacij, ki jih izdaja naš TOZD. Pismo pravzaprav ni brez podpisa — pod kritiko Rupnikovega procesa, feljtona, ki izhaja v naši reviji, je namreč lepo razložno natipkano „Ogorčen ljubljanski komunist“. S kritiko samo se ne nameravamo ukvarjati na tej strani — omenimo le, da je izdajateljski sosvet na svoji zadnji seji feljton o Rupnikovem procesu zelo laskavo ocenil, s poudarkom, da je dragocen prispevek k objektivnemu seznanjanju javnosti z nacionalno polpreteklo zgodovino, predvsem pa je pomemben prispevek k odločnemu boju, ki ga ZK vodi s poskusi oživiljanja klerikalizma in govoričenja o nekakšni „narodni spravi“, se pravi namernega pozabljanja in spregledovanja delovanja takšnih ljudi, kakršen je bil sam Rupnik in kakršni so bili njegovi somišljeniki.

K temu komentarju nas je spodbudilo nekaj drugega. Namreč, anonimna pisma, ki jih sicer dobiva vsako uredništvo, navadno letijo — in to povsem upravičeno — v koš. Zato je toliko bolj čudno, če napiše anonimno pismo nekdo, ki zase pravi, da je „star komunist“ in da je „ogorčen komunist“. Menimo, da so časi, ko so se morali komunisti skrivati pod ilegalnimi imeni in vzdevki, že davno minili. Še več, ena glavnih

če ne že najpomembnejša dolžnost vsakega komunista je, da v naši družbeni sredini nastopa in deluje javno in odkrito. Tega nam pravzaprav ni treba posebej razčlenjevati in poudarjati, saj je tak komunistični nastop postal na vseh ravneh nujno pravilo. Ne potrebujemo molčečih in kimajočih članov ZK, še manj pa takih, ki skrivajo svojo kritiko za anonimnostjo. Zato lahko omenjeno pismo „ogorčenega ljubljanskega komunista“ povsem upravičeno vzamemo za to, kar je: za provokacijo tistih, ki jim je objavljanje feljtona o Rupniku trn v peti — ker pač tako Rupnikovi spomini kot avtorjevo poročanje o procesu razkrivajo zblode nekaterih avstroogrskih, kraljevsko-jugoslovanskih in medvojnih kolaboracionističnih slovenskih slojev.

Kar se je potem kljub tem diatribam pripetilo z nenadnim koncem feljtona o „Rupnikovem procesu“ in celó samega „Tovariša“, vsekakor kaže, da navzlic sklicevanju uredništva na „najpomembnejšo dolžnost vsakega komunista“ tisto „anonimno pismo“ le ni bilo enostavna „provokacija... medvojnih kolaboracionističnih slovenskih slojev“..., „ker pač tako Rupnikovi spomini kot avtorjevo poročanje razkrivajo zblode“ — očitno čisto drugje... —

Razlago in izsledke kajpak prepuščamo našim bralcem in — zgodovini.

SENATOR FRANK LAVŠE – 30-LETNIK

14. novembra t. l. bo dosegel visok življenjski praznik bivši ameriški zvezni senator, nekdanji guverner države Ohio in dolgoletni župan mesta Cleveland, sin slovenske zemlje, Frank Lavše. Čil in krepak si bo naložil križ na rame in skupno z ameriški Slovenci, mu tudi Slovenci drugod po svetu želimo, da bi ga nam Bog ohranil še dolga leta.

Lavšetova zgodba je tipična ameriška zgodba, saj je iz najskromnejšega emigrantskega okolja zakajenega, mračnega Clevelanda prestopil pragove najvišjih ameriških institucij, pri tem pa ni nikdar tajil ne svojega skromnega porekla, ne svoje narodnosti in ne svojega jezika.

Vse od usodnega preloma v najnovejši slovenski zgodovini, pa je senator Lavše tudi neomajno stal ob slovenskem ljudstvu, ko se je uprlo tuji učenosti in miselnosti, s katero so ga zastrupljali izšolani agitatorji. To svojo zvestobo čistemu slovenstvu, v kakršnem ga je vzgojila njegova mati je izpovedal neštetokrat, tudi na mestu kjer je dobila taka njegova izpoved še toliko globlji pomen: pred Spominsko kapelico, na Slovenski Pristavi pri Clevelandu, posvečeni vsem žrtvam komunistične revolucije v Sloveniji.

Za vse to njegovo delo in za vse, kar je v svojem dolgem življenju dodal slovenskemu slovesu v Združenih državah in po svetu, mu je dolžna zahvalo tudi naša organizacija. Tej zahvali pa pridružujemo tudi iskrene čestitke ob tem visokem življenjskem jubileju in najlepše želje, da bo z nami vred dočakal srečnejše dni slovenskega naroda!

Vladimir Menart, zastopnik SDS v NO

POLITIKA ZA SLOVENCE V AVSTRALIJI

Zastopnik SDS v NO za Slovenijo nam je poslal spodnja razmišljanja, ki jih z veseljem priobčujemo, ker so njegova dognanja v marsičem veljavna za vse slovenske skupnosti v zdomstvu, ne samo v Avstraliji. — *Op. ured.*

Zadnja leta smo začeli Slovenci v Avstraliji pridno graditi društvene domove. Zadovoljni smo, da gre delo lepo od rok. Obenem si pa zatiskamo oči pred dejstvom, da izgubljammo za slovenstvo tukaj rojeno mladino. Če bo šlo tako naprej, bomo Slovenci v Avstraliji izginili v enem samem pokolenju. Društveni domovi bodo pa nagrobni spomeniki slovenstvu v Avstraliji.

Slovenci smo majhen narod in si nobene izgube ne moremo privoščiti. Poleg tega skoraj četrtnina slovenskega naroda živi izven meja matične dežele, tako v zdomstvu kakor v zamejstvu, in vsa ta četrtnina je narodno ogrožena.

V Avstraliji se izgovarjamo, da nas je malo, da smo preveč raztreseni in da so razdalje prevelike. Dejstvo pa je, da bi vse našete težave z lahkoto premostili, če bi bili sposobni svojim otrokom vliti voljo, da ostanejo Slovenci. Preden lahko otroci tako voljo podedujejo, jo morajo imeti starši kot posamezniki in jo mora imeti slovenska skupnost kot celota.

Volja je produkt zavesti. Naša največja napaka je mišljenje, da je vsak Slovenec, ki se zaveda, da je Slovenec, že zaveden Slovenec. Vsak Ljubljčan se tudi najbrž zaveda, da je Ljubljčan, pa vendar ne govorimo o zavednih Ljubljčanih, kar bi to bila neumnost. Prav tako ne moremo reči, da je nekdo že zaradi tega zaveden Slovenec, ker rad je kranjske klobase, pleše polke in včasih po slovensko zapoje. *Zaveden je samo tisti Slovenec, ki se zaveda, da je del slovenskega naroda in da ima ta narod pravo do samostojnosti in do oblasti, ki si jo sam postavlja.*

Malodušju in pomanjkanju volje je krivo sentimentalno slovenstvo, ki se je razpaslo posebno v Avstraliji na škodo pravega, zavednega slovenstva. Sentimentalno slovenstvo sestoji iz *spominov, domotožja in želje po sloven-*

ski družbi. Samo na sebi ne bi bilo škodljivo, če ga ne bi nekateri poveličevali in stavljali kot vzor slovenstva.

Kdo stoji za vsiljevanjem in prenapenjanjem sentimentalnega slovenstva? Gotovo tisti, ki mu to koristi. *Komunističnemu režimu prija sentimentalno slovenstvo, ker mu ne more nič škodovati.* Tako slovenstvo mu nič ne očita, ga nič ne obsoja in ga ne kliče na odgovornost. Zato so njegove publikacije polne lepih slik iz domovine, zato pošilja med izseljence različne ansamble in zato podpira potvorbene „narodne običaje.“ Ne z namenom, da bi slovenstvo okrepil, temveč zato, da bi ga razbil in uničil. Obenem pa še sebe prikaže v domoljubni luči.

V pomoč režimu je seveda tudi dejstvo, da sentimentalno slovenstvo ni zahtevno. Udeleževati se zabav in prireditev ni nobena žrtev in ne zahteva nobenega truda. Tudi se človek nikomur ne zameri. Svojo vest si pa vseeno potolaži, da je storil za slovenstvo vse, kar je potrebno.

Slovenstvo, ki sestoji samo iz *spominov, domotožja in družabnosti, ne more privezati tukaj rojene mladine, ki nima spominov na domovino, ne čuti domotožja* in prav tako ne čuti potrebe po slovenski družbi. To mladino lahko privežemo in obdržimo samo, če ji damo idejo *pravega slovenstva in priliko, da zanjo dela in se zanjo bori.*

Vsaka mladina ima ideale; ali jih hoče imeti. Slovenska mladina ni v tem prav nič različna. Jasno je, da se ne more ogreti za mlačno slovenstvo, za slovenstvo brez ciljev in brez ideje. Če pa mladini pokažemo in jo prepričamo, da delamo in da tudi od nje pričakujemo, da dela za svobodno skupnost Slovencev, za slovenstvo, čigar jedro bo svobodna in neodvisna slovenska država, matica slovenskih skupnosti v zamejstvu in zdomstvu, za slovensko skupnost, v kateri bi imel vsak Slovenec iste pravice in dolžnosti brez razlike stanu, vere in političnega prepričanja, potem bo naša mladina lahko na svoje slovenstvo ponosna in želela, da taki skupnosti pripada.

Kaj smo dosegli v Avstraliji s prenapenjanjem sentimentalnega slovenstva? Na prst ene roke lahko preštejemo tukaj rojene visokošolce in akademsko izobražene Slovence, ki znajo kaj več slovenskih besed, kot reči „dober dan.“ Zviška gledamo na Srbe in Hrvate in vendar najdemo med njimi polno mladine z akademskimi poklici, ki svoj jezik tako obvlada, kot da bi bila rojena in se izšolala v domovini. Tajnost, če je lahko tako imenujemo, je v tem, da so njihova društva in druge organizacije izrazito *narodno-politične in svobodoljubne* in se prav nič ne pomišljajo jasno in javno *izpovedovati*, da smatrajo komunistični režim za narodnega sovražnika. Kdor tega ne verjame, naj le obišče katerikoli srbsko ali hrvaško proslavo. Dvorane so nabite z mladino in stene polne narodnih, državnih in svobodoljubnih gesel, znakov in simbolov. Pri naših slovenskih prireditvah se pa bojimo razbesiti celo svojo narodno zastavo, da o geslih, znakih in simbolih sploh ne govorimo. Se naj potem čudimo, da na naše prireditve pridejo samo otroci, ki jih s seboj *privelečejo* starši?

Slovenska društva v Argentini so narodno-politična. Čeprav v Argen-

tini ni dosti več Slovencev kot nas je v Avstraliji, tamkaj rojena mladina govori slovensko in sodeluje v društvih. *Prav tako so na Koroškem, Goriškem in Tržaškem Slovenci, ki pripadajo demokratičnim skupinam, veliko bolj narodno odporni, kot so komunisti in socialisti.*

Nekateri mislijo, da je slovenstvo v Argentini zato tako trdno, ker je tja šlo toliko intelektualcev. Število slovenskih intelektualcev je nekajkrat večje v Nemčiji, pa so popolnoma jalovi, kar se slovenstva tiče. V nekaj letih se popolnoma potujčijo. Razlika je v tem, da so v Argentini politični begunci, v Nemčiji pa izseljenci, ki so jih vzgojile komunistične šole.

Nobenega dvoma ne more biti: če hoče slovenska skupnost v Avstraliji ostati pri življenju, mora postati politično zavestna in se mora upreti komunističnemu razkranjanju!

Slovenci se radi izogibamo besedi „politika“. Skoraj skozi vse devetnajsto stoletje pod rajno Avstrijo smo morali svoje politične težnje skrivati pod prosvetnimi in telovadnimi organizacijami. To nam je verjetno ostalo v krvi. Vendar, *slovenstvo in narod sta politična pojma*. Narodna zavest je politična zavest. Kdor trdi drugače, je ali nevednež, ali pa hoče ribariti v kalnem.

Ko govorimo, da morajo biti društva *nepolitična*, *hočemo reči*, da ne smejo biti *strankarsko politična*. Z drugimi besedami, ne smejo biti *strankarsko opredeljena*. *Narodno politična pa morajo biti*, ali pa niso slovenska v narodnostnem pomenu besede.

Gostilne so nepolitične ustanove. Če bodo društva nadaljevala po poti, po kateri hodijo sedaj, bodo naši domovi res samo gostilne. Gostilne so v marsičem koristne ustanove. Toda eno je gotovo: Ne morejo graditi slovenske narodne skupnosti in ne morejo pritegniti mladine, posebno ne tiste mladine, ki se hoče dvigniti na višjo raven. In prav take mladine naš narod najbolj potrebuje.

Tisti društveni delavci in delavke, ki teden za tednom, vsako soboto in nedeljo garajo za društva, a obenem nasedajo komunistični propagandi, da ne smejo biti politični, se bodo drug za drugim prej ali slej prebudili in začeli spraševati: Za koga se mučim? Kdo mi bo hvaležen? Kdo se spominja, koliko sem doprinesel?

Kdor pa dela za slovenstvo in ne za gostilne, *se pa ne bo nikoli tako spraševal*. Kdor dela za slovenstvo, ne potrebuje *hvaležnosti in ne potrebuje*, da se kdo spominja, koliko je doprinesel. *Sad dela je dovoljno plačilo in dovoljni spomin.*

Društva morajo postati stebri slovenske skupnosti. To pa postanejo lahko samo tedaj, ko so narodno-politična, prosvetna in družabna središča slovenstva.

Merodajni ljudje v Avstraliji so zadnja leta začeli spoznavati, da je njihova priseljska politika bila popolnoma zgrešena. Zato danes ne govorijo več o asimilaciji (vtopitvi) posameznikov, temveč o integraciji (vključitvi) etničnih (narodnostnih) skupin. Za nas to pomeni, da nas imajo za

prav tako dobre Avstralce, tudi če ostanemo Slovenci, ter da nas priznavajo za narodno skupnost in da naši predstavniki lahko nastopajo v imenu vse slovenske skupnosti. Organizacijo slovenske skupnosti moramo temu prilagoditi. Predvsem moramo dosledno vztrajati, da smo Slovenci in ne Jugoslovani in ne dopuščati, da nas kjerkoli zastopa jugoslovansko konzularno osebje. Čim prej moramo vzpostaviti svoje narodno predstavništvo, da bodo oblasti vedele, na koga se morajo obračati.

Slovenska skupnost mora biti demokratična skupnost. Predvsem to pomeni, da morajo vodstva naših društev in podobnih organizacij biti voljena od celotnega članstva. Društva, katerih odborniki so v celoti ali deloma postavljeni od majhnih skupin ljudi, *niso demokratična in nimajo mesta v slovenski skupnosti*. Prav tako ne morejo sedeti v odborih tisti ljudje, ki hodijo po navodila na jugoslovansko ambasado ali konzulate.

Na vseh naših prireditvah mora viseti naša narodna zastava. Tudi takrat, ko gostujejo obiskovalci iz domovine. Komunistom nihče ne brani, da imajo svojo zastavo z rdečo zvezdo na svojih komunističnih prireditvah. Na narodnih prireditvah pa lahko visi samo narodna zastava, ki je narodni simbol za vse Slovence.

Včasih se kdo oglasi in pravi, da je zastava z rdečo zvezdo mednarodno priznana. Nihče nima pravice nam Slovincem predpisovati, *kakšno zastavo moramo imeti*. V resnici se tudi take pravice nihče ne lasti, razen komunistov.

Prej ali slej bodo v avstralske šole uvedli pouk materinskih jezikov. Za nas Slovence je to zelo važno. Slovenci nismo, kot so Irci ali Judje, ki svoj jezik lahko pozabijo in vendar ostanejo Irci ali Judje. Slovenski otrok, ki ne zna govoriti slovensko, je za slovenstvo izgubljen. Znanje jezika mora biti tudi primerno izobrazbi. Univerzitetni profesor potrebuje večji besedni zaklad kot pastir.

Noben otrok noče biti različen od svojih sovrstnikov. Dokler ni slovenščina priznana v šolah, bo slovenske otroke sram govoriti slovensko. Največji napori staršev ne morejo tega skoraj nič spremeniti. Zato je tako važno, da mora biti slovenščina predmet pouka od otroškega vrteca do mature. Tudi ne sme biti samo dodaten predmet, temveč eden od petih maturitetnih predmetov. Drugače se bo zgodilo, da bodo starši slabih učencev rekli: „Bolje, da naš otrok dela samo obvezne predmete, da bo lahko zdelal. Slovenščine se bo že pozneje navadil“. Starši dobrih učencev bodo pa rekli: „Bolje, da naš otrok dela samo obvezne predmete, da bo prišel prvi. Slovenščine se bo že pozneje navadil.“

Je nevarnost, da bodo šolske oblasti dostikrat hotele vsiliti slovenskim otrokom pouk srbohrvaščine z izgovorom, da je Slovencev premalo. Dolžnost slovenskih staršev je, da se takemu vsiljevanju odločno uprejo, če se kje pojavi. *Materinščine se ne učimo zato, da znamo en jezik več ali, ker je praktično. Materinščine se učimo, ker je materinščina.*

Pravica do slovenskega šolstva je bila vedno v ospredju slovenske

politike. Tako pod ranjko Avstrijo, tako danes v zamejstvu v Italiji in Avstriji; tako povsod na svetu, kjer obstoja slovenska manjšina, vključno v Avstraliji.

Slovenci smo sposoben narod. V manj kot dvesto letih smo se iz naroda tlačanov povzpeli na raven najbolj naprednih in najbolj razvitih narodov. Če smo v Avstraliji zamudili leta, smo dovolj sposobni, da zamudo v kratkem času nadoknadimo.

Tudi dejstvo, da nas je malo, ne sme biti nobena ovira. Take težave lahko premostimo z boljšo organizacijo in povezanostjo. Poleg tega smo Slovenci navajeni biti jeziček na tehtnici. Pred prvo svetovno vojno je bila Avstro-Ogrska velesila in vendar je leta 1895 avstrijska vlada padla, ker ni hotela ustreči Slovincem v njihovi zahtevi po slovenskih paralelkah na celjski gimnaziji.

Pravijo, da je manj kot pol odstotka ljudi odgovorno za napredek človeštva. Po istem ključu nas ni potrebno niti sto v Avstraliji, da iz mlačute, razbite in demoralizirane črede Slovencev zgradimo vročo, enotno in samozavestno slovensko skupnost. Pogoji pa je, da tistih sto nismo ribe na suhem.

Ratko šušteršič

Voščilo

Moji nasvetlejši nadi!

Prostrti pred prestolom Gospodovim molim zate, za vse Tvoje in svoje drage, za vse naše prijatelje in znance, za ves naš rod, za vse, ki dajejo svoje zdravje in življenje za to, da bi zmagali: ljubezen, bratstvo in sloga, to je Kraljestvo božje v človeških dušah.

Ti, moj nežni cvet, Ti, moje sveto belo jagnje, Tebi posvečam bistvo svojega življenja, svoje najboljše in najvišje, kar imam, to kar mi je hrana, moč, spodbuda in neomajno upanje. Dajem Ti to, Duša, Tebi kot uteho in okrepitev, Tebi kot nado, Tebi za življenje, ker sem nerazdružno spojen s Teboj v vseh dneh, brez konca, onstran vseh zamislivih meja.

Želim, da Te povedem skozi zelene sveže loge, skozi valujoča žitna polja, na prostrane cvetne livade, da se tam poigrava kot nedolžna otroka — ker sva otroka bila in ostala.

Midva sva ohranila največje, ta topli plamen, ta božji dar. Nisva ga zavrgla ne izgubila ne pogazila. Bog je nama dodelil, da se opredeliva za Svetlobo in midva sva jo ponesla v srcu skozi vihar in temo, skozi mraz in požar, skozi tugo in radost. In ni nama ugasnil ta nežni plamenček, ker ga hraniva s krvjo svojega srca, ker ga napajava s solzami svoje izmučene duše.

Ni to moje voščilo Tebi le za ta bežni trenutek, marveč da bi Ti bilo v pomoč vse dokler Ti venec ne okrona čela, ko ti Gospod žetve odpre vrata, da Te sprejme v Kraljestvo, ki je pripravljeno pravičnim od začetka sveta. Kraljestvo drugih je tukajšnje in sedanje, in oni so že prejeli svoje plačilo.

V mojih očeh je vedrina sinjega neba, a v mojem srcu je cvetna livada in toplina pomladnega sonca — to kar Ti predajam z vročim objemom, da se odpočiješ, da si ugriješ srce, da si napojiš dušo in da se okrepiš.

Objemam Te nežno
in poljubljam Te s hrepenenjem
sedaj in vselej
in skozi vse veke
Tvoj Ratko

Blagoslovitev Zavetišča dr. Gregorija Rožmana v Argentini

Dne 31. avgusta 1975 je bil odprt v Argentini nov slovenski dom — dom potrebnim.

Zadnje mesece pred blagoslovitvijo so se dela v zavetišču pospešila, predvsem tistih prostorov, ki so vezani na sprejem prvih njenih stanovalcev. Dokončala so se vsa zidarska in mizarska dela prvih šestih sob s pripadajočimi stranišči in kopalnicami. Prav tako so se končala dela nove kuhinje in obednice. Tudi drugače se je nova stavba in ves ostali prostor primerno pripravil za ta slovesni dan z okrasitvijo z zelenjem, cvetjem in zastavami.

Krasen nedeljski dan je tudi pripomogel, da se je zbralo toliko rojakov, kot še nikoli. Množica ljudi so se zbirala pred vhodom skupno z narodnimi nošami in zastopniki domov, ustanov in organizacij. Malo pred 11. uro je zaigrala slovenska mladinska godba pod vodstvom g. Antona Skubica slovensko in argentinsko himno. Nato je predsednik zavetišnega odbora g. Matevž Potočnik pozdravil vse zbrane, nakar je ponudil botri gospej Ivanki Žužek in botru Stanku Budi po starem običaju kruh in sol. Po tej pogostitvi sta botra in boter simbolično prerezala slovenski trak in tako odprla vhod v zavetišče. Takoj po prerezu traka je celotno stavbo blagoslovil župnik Jože Škrbec. Po končani blagoslovitvi je daroval sv. mašo v obednici in med sv. mašo je pel pevski zbor Gallus.

Po končani sv. maši so udeleženci posedli k mizam za kosilo. Zaradi velike udeležbe so se pojavili nekateri nedostatki tako zaradi prostora, postrežbe in prehrane, ki so se reševali, kolikor se dajo v takih slučajih. Pri kosilu so se dogodili tudi neljubi slučaji, ki niso v ponos nam Slovencem. Veliko gostov se je izmaknilo plačilu kosila, drugi so si pripravili pakete

hrane za domov. Taki gosti v zavetišču, ki je socialna ustanova, niso v bodoče zaželeni.

Za to priliko je bilo prejetih več darov: g. Kržišnik je daroval junca za asado, g. Šiler prašičke, g. Bajda sod mendoškega vina, Zveza žena — odsek San Justo krofe, Liga žena-mati iz San Martina „lectova srca“ in še mnogo drugih gospa je darovalo pecivo in torte. Med kosilom je pridno igrala mladinska godba.

Ob 15. uri se je pričel popoldanski program svečanosti, ki ga je vodil tajnik zavetišnega odbora g. Marjan Šifrer. Slavnostni govornik je bil predsednik Matevž Potočnik, ki se je javno zahvalil vsem, ki so na eni ali drugi način pripomogli do uresničenja Zavetišča, kjer bo imel prostor slovenski rojak. Za njim so se vršili pozdravi vseh slov. zastopnikov velikega Buenos Airesa tako domov, organizacij in ustanov.

Po uradnem popoldanskem zaključku so se rojaki zadržali še dolgo do noči v prijetnem razgovoru in ogledovanju že dovršenih del.

Delo zavetišča gre naprej in se še vedno potrebuje denarna pomoč, dober nasvet in tudi pozitivna kritika onih, ki so že kaj naredili za to socialno ustanovo.

Florijan Slak

RESNICA O TITU

Ob Titovem obisku po Združenih državah in Kanadi v jeseni leta 1971 sem poslal kanadskemu (konservativnemu) časopisu pričujoči članek, katerega pa urednik ni hotel objaviti, pač pa mi ga je vrnil s priloženo „noto“. Isti časopis pa objavlja komunistične članke; med njimi tudi od sedaj že pokojnega znanega rdečega majorja Willama M. Jones-a.

Mislim da je članek primeren za našo mladino v anglo-ameriškem svetu, ki slovenščine ne razume dovolj. Med omenjenimi priloženimi knjigami uredniku je bil tudi „Tabor“ št. 5-6. 1968.

F. S.

November 17, 1971

Editor in Chief,
St. Catharines Standard,
21 Queen St.
St. Catharines, Ont.

Dear Mr. Editor:

Concerning Tito's visit to Canada. Your paper has printed some interesting articles concerning him and his supporters but I did not see any historical facts which could or would be shadowed by official Communist propaganda.

Enclosed is the typewritten, factual story of Tito which I hope you will publish in full including the picture as historical facts. Also enclosed are Kocevje (Tito's bloodiest crime), the White Paper, Vetrinjska Tragedija, Communism as I Know It, and mimeographed papers all verifying my story.

This is what really happened and this is who Tito really is. With the attached material I am sure it will interest you and your reporter Mr. Nevin will use it to inform your readers of the terrible truth.

Yours truly,

Florijan Slak

First, I must apologize for not being in touch with earlier. Shortly after I received your material, my wife died very suddenly, and I was away for a while. Your material got shoved aside I am afraid.

Although your material is, I am sure, very factual and accurate, we do not feel that we wish to publish it. We are not really in the business

of re-hashing past history, grim as some of that was. And it usually leads to a series of controversies of interest to only a few involved parties. If there is ever an occasion when would need something, I would get in touch with you.

L. N. Smith

Tito and the Truth

Canadian newspapers, as of late, have been preoccupied with the various demonstrations staged against visiting world leaders to Canada. Although Mr. Kosygin's recent visit sparked demonstrations it was Tito's visit in which his security was far more intense than Kosygin's. Why?

Let's face the ugly carefully hidden truth. Who is he? What has he done to deserve Yugoslav Canadians regardless of their nationalities, to call him as demonstrators did „Tito Murderer“.

Beginning with his real name which is Josip Broz who is commonly known as "Tito". This nickname derived from the Yugoslavian languages means „Tajna Internacionalna Teroristična Organizacija“ (Secret International Terrorist Organization).

In this organization, he worked with all his great political and military knowledge which he acquired by being one of Stalin's best pupil's. As a sergeant in the Austrian — Hungarian army during the First World War and after being a prisoner of war, he became active with the Bolshevik movement. His revolutionary skills were sharpened as a foreign brigade commander in the Spanish revolution on the communist side. It would be interesting to know how many, if any, of the two thousand Canadiens, fighting for the Communists in Spain were serving under his command?

In 1941 Tito organized his Anti-Imperialist Front later renamed the "Liberation Front" which was blueprinted into the terrorist organization of Canada now known as the "Front de Liberation du Quebec" (FLQ).

During April 1941, the Axis Powers invaded and occupied Yugoslavia dividing the country into German, Italian, Hungarian and Bulgarian occupied zones. General Draza Mihajlovich organized the first anti-Fascist guerrilla forces in Europe which were later joined by small groups of Communists. (Communist party in prewar Yugoslavia was illegal and many communists were jailed including Tito). When Stalin ordered all international communists to combat Fascism in order to preserve the Soviet Union as the only Communist state regardless of the result to the nations involved or the casualties necessary to achieve this directive.

Differences arouse between Mihajlovich as a Nationalist and Josip Broz the carefully trained Moscow communist were leading to the partition of guerrilla forces and the sowing of the seeds to a revolution in the worst time imaginable — when Yugoslavia was under enemy occupation.

British and American but not Soviet liaison officers were with General Mihajlovich who was the hero of the anti-Fascist forces, as acclaimed by them, received all their support until 1943 when the politics of the West fell into the traps of Stalin.

In 1943 the British sent their first officer to the Communist side who all his life was a hard line socialist, the late Canadian Major William M. Jones of Wellandport, Ont. The late Major Jones was the biggest hero of the five per cent members of the ruling class of the Communist Party still the only political party since the Communist takeover in 1945.

Major Jones serving in Slovenia, the northwestern republic of Yugoslavia, was a liaison officer for the communist side on the territory occupied by the Italians (Fascists) until Sept 8, 1943. On that date Major Jones with the Communist leaders persuaded the Italian General Cerutti the commander of the Italian division "Isonzo" stationed in Novo mesto, to transfer all his military support to the Communist side. With the assistance of Italian soldiers, artillery and tanks, the Communists defeated Slovenian Nationalists in Grearice and Turjak. After these defeats followed the massacre of hundreds of people "without any due process of law whatsoever."

In October 1943 Major Jones was the guest speaker at the formation of the Communist Women's Federation in my hometown of Dobrnica, which was under Italian control, but now given to the Communists until November 1943 when the Germans occupied strategic points and left the rest of the territory for the impending power struggle between the Communists and the Nationalists.

By the regrouping of the Nationalists under the leadership of Slovenian General Leon Rupnik who organized the Domobranci (Slovenian Home Guard) which almost cleared Slovenia of Communists, but all efforts to save Yugoslavia from Communism and for Western democracy allied states in Eastern Europe, were betrayed at Yalta.

Indeed, I did live at that time in that territory digging the graves and burying the dead of murdered innocent people by the Fascists, Nazis, and the Communists. As juveniles, we didn't even bother to look for identification of the victims as they had been taken away by the murderers who didn't use any legal procedures simply because the victims were peasants, farmers etc. with not enough education to waste time with "kangaroo courts" or to establish "phony guilt". Victims of the Fascists were killed by bullets in the forehead or hanging while the Communist victims were shot in the back, in the head was broken with the rifle butts or more primitive sadism. One of my brothers was killed by the Fascists, and other two brothers were killed by Communists after the war.

In late 1944 Stalin's Red army occupied Belgrade and Serbia with Tito as head of the "liberated" part of Yugoslavia. The Nationalists were forced to retreat to the Western Allied lines. During May 1945 thousands

of people fled from their homes seeking refuge with the British in Italy and Austria. Some made it, many didn't. The British organized camps for the refugees of which one was established on the plains of Viktring, near Klagenfurt, in Southern Austria. In this camp there were twelve thousand Slovenian Home Guardsmen, three thousand Serbian volunteers, six thousand civilians and many others who came to the British 8th army for protection against Tito's Communists.

From May 24th to June 1st 1945 British authorities said that they would transfer people from that camp to the rest of the Yugoslavian nationalists in Italy. The truth was different! The transports guarded by the British 8th army tanks and soldiers upon arrival onto the Austrian—Yugoslavian border were betrayed to Tito's butchers which all but a handful were massacred and dumped into mass graves of the forests of Slovenia. Only in the forest of Kočevje are mass graves of twenty five thousand victims. These figures are comparable with those of fifteen thousand Polish officers murdered in the Katyn forest and all still not recognized by the West. Also fifteen thousand nationalists and eight hundred civilians were betrayed by the British and murdered by Tito's henchmen. Why has these deaths not been recognized by the West?

The camp of Viktring (Vetrinj in Slovenian) had a separate civilian sector under the supervision of Major William Johnson from May 12-14. It is not clear whether it was Johnson or Jones. The fact is that Major William M. Jones was in the territory at that time. On May 8th 1945 he was in the Austrian city of Villach which was located twenty five miles west of Klagenfurt.

From May 14 to June 18th 1945 the supervisor of the Viktring camp was Canadian Major P. H. Barre (the camp was under military government). News of the massacres of our betrayed countrymen were being received in the camp, and the Slovenian civilian camp-leader Dr. V. Mersol brought the matter to the attention of Major P. H. Barre who was dumbfounded at the news. Inviting Dr. Mersol to accompany him to his command post, where, after many telephone conversations, he admitted that the news was true!

With the intervention of Major Barre further repatriation was stopped until further notice. On June 4th 1945 came to the Viktring camp Field Marshal Earl Alexander of Tunis, commanding officer of the Mediterranean Area, under whose command all this occurred. (The picture included shows from left to right Dr. V. Mersol, Field Marshal Earl Alexander of Tunis — later Governor General of Canada — General McCreery, commander of the British 8th army, Major P. H. Barre, Miss Balding and Miss Phillips of the British Red Cross.) Following that meeting was issued a new army policy which states as follows

1. No Yugoslavs will be returned to Yugoslavia or handed over to Yugoslav troops against their will.

2. Yugoslavs who bore arms against Tito will be treated as surrendered personnel and sent to Viktring camp at disposal; further instructions awaited.
3. All this personnel will be regarded as displaced personnel and ultimately rounded via Italy.
4. No evacuation from Viktring TFO.

Field Marshal Alexander, later governor general of Canada, was quoted by the Salzburger Nachrichten, an Austrian newspaper, with saying "Tito is the second Hitler". Indeed he is more than that; he was a second Stalin. Hitler murdered millions of people but they were not Germans, while Tito murdered his own people just to establish his Communist regime!

Major P. H. Barre, a real Canadian gentleman whom I have had the honour to meet personally at the commemoration of the twenty fifth anniversary of the Viktring Tragedy at Geneva, Ohio. A gentleman to whom thousands of Slovenian and Yugoslavs all over world are in debted for their lives. I leave the hope that the gentlemen at Dalhousie University in Halifax will look more closely at the facts of the Yugoslav revolution and finally decorate Canadian Major Barre for his work on behalf of humanity and civilization.

In short, by the rough calculations made, Tito's Communists, when they power in Yugoslavia after the war and revolution, murdered in cold blood over three hundred thousand innocent people with "no due process of law whatsoever!!!" We should take into consideration that Yugoslavia in 1941 had fourteen million people and during the war and revolution three million people were killed; after the war Tito's henchmen killed over three hundred thousand people, and up to 1948 there were in jail as political prisoners over one million adults and also in exile another one million. A simple look into these figures is proof that the "Yugoslav Liberation" was a real tragedy.

Peace, which Tito preaches today and for which he received an honorary doctorate of laws degree, is ironic in respect to his lawless work of twenty five years ago. This is a perfect tombstone on the grave of Western democracy!!

Kar zadeva mene, bi rad poudaril, da bom v vseh okolnostih in v vsakem slučaju ostal z narodom, in če bo usoda hotela, bom za ta narod v boju tudi rad padel. — Do konca me boste imeli priložnost videti v borbi skupaj s slovenskim narodom, bratskimi srbskimi dobrovoljci in četniki ter vsemi, ki se nam bodo v tej borbi pridružili in nas podpirali.

(Gen. Leon Rupnik)

Vinko Beličič: Nekje je luč

Založil Tabor, Opčine (TS); natisnila tiskarna „Graphart“ v Trstu, 1975; str. 124.

V lični zunanji opremi, katere avtor po krivici ni omenjen, je februarja letos pri založbi Tabor (bralec je ne sme istovetiti z našo zvezo ali z našim glasilom) izšla knjiga našega priznanega zdomskega pesnika in pisatelja prof. Vinka Beličiča „Nekje je luč“.

Namcnoma smo prof. Vinka Beličiča označili kot zdomskega pesnika in pisatelja, ker je navzlic temu, da že od leta 1945 poučuje na liceju „France Prešeren“ v Trstu, predvsem s to knjigo dokazal, da je ostal to, kar so od služabnikov slovenske besede, ki so leta 1945 izbrali svobodo, pričakovale množice svobodoljubnih zdomcev, — pa tudi domovina.

Takšno knjigo smo pričakovali! Da nam jo je podaril mojster besede, kot je prof. Vinko Beličič, tem bolje. Zato kar povemo: Kakorkoli jo hočemo analizirati, s kakršnegakoli zornega kota je skušamo oceniti, najdemo eno samo pomanjkljivost: Predrobna je!

Ne samo zaradi tematike, ki se mu je kar sama ponujala v širjave; saj avtor sam priznava, da „je mislil na usodo vsega naroda“ v letih 1941-1945. Ne samo zavoljo tega, ker nam je po okusu kot izrecno angažiran tekst. Ne samo, ker v resni sintezi brez patetičnih izbruhov, pa vendar z avtobiografsko čustvenostjo povezuje fabulo z dokumentirano kroniko Bele krajine v letih boljševiške revolucije prav za časa tuje okupacije. Predrobna je zato, ker je vse to — in še mnogo več — tvarina za slovensko besedo, kakršno pač s pobožnostjo časti — Vinko Beličič. Zato je bralec žal, da ni obilnejša.

Kaj več naj zapišemo?

Naj se mudimo ob analizi dogodkov, ki so predmet njegovega pripovedovanja, pa so že last zgodovine? Naj se razpisujemo okoli sloga in zgradbe, kjer ni nobene besede odveč in nobene premalo? Vse je zapisano s stoično mirnostjo, brez najmanjšega iskanja zunanjega učinka, da je prav zaradi te zadržane resnobnosti tem bolj tragično prepričljivo. V tem je pa končno tudi pravi odgovor, zakaj je knjiga s tolikšno tematiko ostala tako drobna.

Pa tudi njena oblika je v tem. V divjem vrvežu sodobnega življenja, ko kot preblisk priklicala nazaj k zavesti zdomca, ki je v pomanjkanju časa za gmotnim napredkom „že preko vsega tega“, česar ne bi smel nikdar pozabiti, — ker proti njegovi zmateriazirani otopelosti kriči samo njegovo bivanje v tujini. Onim v domovini, „ki niso zmogli ločitve ali so bili že

v pasti, ki so sklonili hrbet in glavo ko pred neurjem“, še bolj pa njihovim sinovom in vnukom, katere so učili „resnice, ki je povolji božanstvu“ komunistične oblasti — „in je lahko laž ali polresnica“ —, pa bo knjiga z uravnovešenostjo spričo zgoščenih dejstev opozorilo, da mimo noči, v katero jih je pogreznila krvavordeča nova stvarnost, vendarle — nekje je luč... —

Vsi pa si moramo čestitati, da je v naše malodušje zaradi navidezne osamelosti v načelnosti dreznil s svežino služabnik slovenske besede — Beličičeve kakovosti.

DrSK

Željko Dučmelić: *Cuatro meses en el paraíso*

Ediciones LH S. R. L., Buenos Aires 1971, str. 224.

Z veliko zamudo smo prejeli knjigo Željka Dučmelića: štiri mesece v raju, ki je že decembra leta 1971 izšla v kasteljanščini pri Ediciones LH S.R.L. v Buenos Airesu. Tako smo prepričani, da je medtem že prišla v roke tudi marsikateremu izmed naših bralcev v Argentini, ki si je o njej lahko ustvaril svojo sodbo mimo nas.

Po našem mnenju je z ličnimi platnicami opremljena knjiga pomemben doprinos ne samo za afirmacijo Hrvatov v argentinskem okolju, temveč, v kolikor kajpak zadeva strahotne razmere neposrednih povojnih dni, tudi za boljše razumevanje usode, ki je s komunističnim režimom padla nad vse narode Titove Jugoslavije.

Bivši mladi hrvaški ustaški častnik Željko Dučmelić v knjigi popisuje svoje doživljanje od trenutka, ko so tiste nepozabne majniške dni leta 1945 Angleži izročili iz Koroške vso hrvaško vojsko skupaj z množico civilnih beguncev Titovi zverinski soldateski, pa do dne, ko se mu je po štirih mesecih grozotne more posrečilo pobegniti v Trst — v svobodo v tujini.

Pred bralčevimi očmi se vrstijo kot neverjetni sanjski privid vsi dogodki, ki so nam sicer krvavo poznani, katere pa velik svet še vse premalo pozna. Argentinski bralec bo v knjigi našel vso perfidnost takratne angleške politike, zverinske umore posameznikov in pokole množic, ki so jih v nepričakovani, podarjeni zmagi opijanjeni Titovi hlapci svetovnega komunizma nemoteno vršili nad nemočnimi, razoroženimi, brezpravnimi, njim na razuzdano voljo izročenimi brati, vso podčloveško bedo ljudi na mrtvaških pohodih, živalsko topoglavost ustvarjalcev novega raja v Jugoslaviji, pa tudi tiho, vse premalo poznano trpljenje, veličino, prazno upanje, dobroto in plemenitost ljudi doma, nad katere je položila krvoločno šapo družbeno politična zverina dvajsetega stoletja. Ta doprinos je Dučmelićeva zasluga, za katero smo mu dolžni zahvalo ne samo Hrvatí, ampak tudi mi.

Željko Dučmelić seveda ni imel namena, da bi s svojo knjigo dopri-

nesel kaj k argentinskemu leposlovju, čeprav bi se z nekoliko bolj temeljitim posegom strokovnjaka tudi temu lahko približal. Ker ni nikjer omenjen prevajalec, smemo soditi, da je pisal sam naravnost v kasteljanščini. Če je tako, mu navzlic lingvističnim in slogovnim pomanjkljajem moramo priznati, da se je v letih bivanja v tem okolju dodobra vživel v idiosinkrasijo argentinskega človeka, ki sodi nedvomno med najbolj hvaležne bralce sveta. To piščevo gori omenjeno zaslugo le še poveča, ker je tako strani žaloigre svojega naroda na široko odprl izredno pestremu krogu dovzetnih bralcev.

Knjiga ni utrudljiva kronika, ki bi navzlic grozotnosti dejstev povprečnega bralca odbijala. Pisana je v sprejemljivem pripovednem slogu z nekaterimi izrazito epičnimi prijemi, poživljenim na nekaterih mestih s pristnimi liričnimi odsevi. Pisec je uspel povezati tipično značajnostno in izrazno prvino svojega pestrega hrvaškega človeka s poslušom in dojemanjem argentinskega bralca. To mu je omogočilo, da je lahko dal duška tudi svojim narodno političnim in idejnim pogledom na način, ki je dojeten tudi za tistega, ki se z njim sicer ne strinja. Verjamemo, da knjigo radi berejo ne samo Argentinci, ampak, da je ne bo kar zlahka izpustil iz rok tudi naš bralec. Kljub svinčeno težki tematiki je lahko čitljiva, privlačna in celo sočna. —

Mi pa moramo ob njej spregovoriti še nekaj besedi.

Za nas je ta nova hrvaška knjiga na svetovnem knjižnem trgu nov neusmiljeni sunek v vest.

Duémelić nikjer svojega ustaškega izvora sramežljivo ne prikriva, temveč ga celo izrecno podčrtava — v brk posplošeni miselnosti ne samo med nami, ampak tudi na svetovni ravni, ki mu je vse prej kot naklonjena.

Mi pa se v intimnosti naše zavesti moramo samo sramovati, ko smo priče, kakšnega ne že samo sramežljivega, temveč naravnost sramotnega molka in celo negiranja je še vedno deležno naše domobranstvo že samo v slovenskem pismenstvu — da o popolni praznini na svetovni ravni ne zinemo — kljub temu, da sta njegov nastanek in poslanstvo lahko narodu samo v ponos, njegova in s tem narodova tragedija pa ne zaostaja za hrvaško, če je zaradi okoliščin in proporcionalnosti celo ne prekaša.

Če izvzamemo že v Italiji zloženo Debeljakovo Črno mašo, Ilijevo Hudo Pravdo in najnovejšo Beličičevo Nekje je luč — (se kdo še česa spomni?) —, pademo v vseмирsko praznino že samo na sicer zajetnem nebu slovenskega slovstva izven domovine, kaj šele, da bi imeli vsaj svojo votivno leščerbico našim junakom v spomin na oltarju svetovne književnosti.

Tiste, ki bi nam bili sposobni in voljni do neke mere izpolniti to praznino vsaj v slovenskem slovstvu zdoma, smo z opičjimi nagoni nerodnega poskakovanja po džungli „svetovljanstva“, kateremu so sledili piki neutrudno nadležnih komarčkov, bojkot, zamolčanje in končno pljunek naravnost na idejo, zaradi katere so junaško umrli naši najboljši in zaradi katere je naš mali narod velik kot kažipot, celo v domačem hramu — pri-

silili na zapeček. Ostal nam je parček papagajev, ki bi se že spričo najslabše Mauserjeve „večerniške“ črtice sprevrgel v bedne vrabce, če bi ji skušal postaviti ob stran kaj zares svojega, ki pa z razkazovanjem pisanega perja kriči med nas nikomur — najmanj njemu razumljivo hreščečo žlobudro na romanju po svetu priučenih besedi. — In ko se vsi vzradošeni zavemo, da se je v letih po naši največji žaloigri nekomu med nami posvetilo, da je začel prevajati v svetovni jezik — Josipa Jurčiča, se „slovenstvu v čast“ po svetovnih kulturnih središčih starajo tisti, ki se še ne spomnijo več, da so tudi za sive lase dolžni zahvalo — slovenskim domobrancem. —

Pika.

Zorko Simčič

Trideset let njihovega molka

Za program spominskega koncerta, ki ga je pod okriljem Zedinjene Slovenije dne 14. junija 1975 priredil v Slovenski hiši Buenaosaireški slovenski oktet, je naš priznani pesnik in pisatelj Zorko Simčič napisal spremno besedo, iz katere hvaležno povzjemamo naslednje globoke misli tudi za naše bralce. — Op. ured.

Več kot trideset let je minilo, kar je na ustnih enega ali drugega našega borca za vedno zamrla tista „Kaj nam mar je smrt!“, in trideset let je, odkar je strašni molk dvanajstisočev pokril Slovenijo. Nekaterim med nami se zdi, da je od tega komaj nekaj tednov, tako je še vse živo pred nami, našim mladim pa so tisti črni dnevi nekje v davnini — a nocoj se jih oboji spominjamo, zbrani v jesenskem večeru tu sredi velikega mesta. Prisluhnili bomo starim pesmim o fantih in možeh, pradedih naših, ki so v davnih časih umirali na bojišču, prisluhnili pa tudi pesmi naših, bratov in očetov, ki so dali življenje v najbolj grenkem boju, kar jih zgodovina našega naroda pozna, pesmi, ki je kakor komaj odzvenela... Že stoletja pred Doberdobom je moral kak naš neznani pevec objokovati svoje padle in gotovo bo tudi še stoletja po Kočevskem rogu kak pevec zapel žalostinko — saj noben narod, ki po božji volji hodi skozi čas, ne more reči z gotovostjo, da je že vseh štirinajst postaj njegovega križevega pota za njim.

Vedno je človek vedel: nihče, ki pade za svojo idejo, v resnici ni umrl; on samo od drugod in drugače poraja novo življenje. Toda naš rod in pa rod, ki prihaja, moreta bolj kot so pa rodovi pred nami, naravnost otipati, kako naš narod začenja črpati novih sil prav iz svojih mrtvih. Kdo, ki se sredi hrupnega sveta le za hip ustavi v samem sebi, ne začuti, da so nam

naši mrtvi borci v vstajenje in za smrt? Kdo ne ve, da bi mi tudi sicer morda živeli, da pa zaradi njih živimo polneje? Pa tudi: kdo ne vidi, da je zaradi njihove smrti v marsikakem nekdanjem sovražniku zaživela resnica, ko je v teh letih več ko enemu padla mrena z oči, in kdo ne vidi, da so zaradi njihove smrti prav krivci pobojev čeprav še vedno nad zemljo, zgolj živi mrličji?

In kako je z nami, zdaj po tridesetih letih?

Ko molimo za svoje mrtve in Bogu darujemo „rodne domačije častni sad,“ daleč od njihovih grobov, „ker prekrit je bratov greh,“ kaj nam pove misel: „Naj zvestoba in molitev naša izprosita jim večni mir?“ Ne zvestoba sama! Niti molitev sama ne! „Zvestoba in molitev.“ Kajti nič ne pomeni zvestoba, kadar ni za njo preko Boga stika z njimi, katerim smo zvesti. A tudi nobena molitev ne pomaga, če jim istočasno nismo zvesti. Ali se tega zavedamo?

Kaj nam pomeni „domovina,“ to je očetnjava — ali kakor so stari pravili „očetnina,“ „očevina“, „očina“ — zemlja, na kateri so se rodili naši očetje? Kaj čutimo, ko pojemo: „Zanjo hočemo umreti, zanjo hočemo živeti“ ali „Črna zdi se manj gomila, le da svobodna si ti“?

In v samotnih pogovorih s seboj ali sredi glasnih srečanj z rojaki, se še ponosno zravnamo, bi še vedno znali tudi mrtvim mirno pogledati v oči ob njih klicu: „Srca mrtva govorijo, ne pozabite nas nikdar!“?

Predvsem pa, ko se kdaj sprašujemo, doslej še ta borba, ko smo daleč od zemlje, katero so naši predniki pojili z znojem in krvjo in v kateri ležijo kosti naših mrtvih, ali še vedno — danes morda tišje, toda z mirom, ki bolj kot vse drugo govori, da trdno stojimo na naši poti — odgovorimo: „Naša borba zato je sveta, dokler gruda ni oteta!“?

Samo če tako odgovorimo, ima namreč smisel spominjati se naših mrtvih, ima smisel obujati staro žalost. Ne zaradi žalosti same, ampak ker iz nje lahko kakor iz stare dragocene čaše pijemo okrepčujoče sokove.

Do kdaj borba — ve samo On. On, ki je odločil, da je v strašnih urah Njemu in narodu tisoče zvestih src nehalo bíti in da tisoče drugih src v trpljenju živi naprej. Mi vemo eno: Naša borba zato je sveta, dokler gruda ni oteta.

Vse ostalo je sicer lahko glasna beseda, celo lepa beseda, a — prazna beseda.

Moja najbolj vroča želja je, da bi prav vsi zvesti Slovenci opustili vsa morebitna nerazumevanja in vse druge — v primeri z blaginjo naroda drobcene interese in združili vse svoje sile za svojim domobranstvom v enotno pripravljenost in skupni udar vseh Slovencev po komunizmu, ki prihaja v znamenju smrti.

(Gen, Leon Rupnik)

Milan Zajec – 50 letnik

Kar ne moremo verjeti, da je Milan že srečal Abrahama, kljub temu, da je bil pred 30 leti tako rekoč že mrtev.

Rodil se je 8. oktobra 1925 v Vel. Gabru na Dolenjskem na velikem Mivčevem posestvu. V družini je bilo 12 otrok: 10 bratov in 2 sestre. Eden od teh je naš slavljenec Milan. Še čisto mlad se je javil k domobrancem 8. novembra 1943 v Trebnjem. Od tu je bil dodeljen v posadno četo v Novem mestu, pozneje je bil v 5. četi v Ljubljani in končno v oklopnem vlaklu na progi: Postojna-Ljubljana-Kočevje.

V tistem usodnem maju 1. 1945 se je Milan z brati in ostalimi soborci podal v Vetrinje. Od tu je bil vrnjen 29. maja preko Podrožice na Jesenice in v Kranj. Tu je v taborišču izven

mesta okusil z ostalimi soborci vso grenkobo in divjanje partizanov.

Dne 1. junija so jih odpeljali z vlakom proti Kočevju kamor so dospeli naslednji dan. Po nezaslišnem mučenju in pretepanju so vse izstradane odpeljali na morišče v Kočevski Rog. Ob robu jame, kamor so že omahnili njegovi trije bratje, je čakal vrsto za streljanje. V jamo je padel a ni bil ranjen; le nogo si je ranil pri padcu. Zavlekel se je v stranski rov in čakal ugodne prilike za rešitev, kar je bilo 6. junija zvečer. Prestrašen, sestradan in z ranjeno nogo se je skrival po dolenjskih gozdovih in dobri ljudje so skrbeli za njega in mu dajali hrano. Že je obupal; a je bila volja božja, da ga ohrani živega, da tako lahko govori o grozah tistih dni, ki so pri mnogih padli v pozabo. Po več mesečnem skrivanju je prišel 4. aprila 1946 v Gorico, kjer so ga zaslišali Angleži. Preko Senegalskega taborišča je odpotoval koncem 1. 1947 v Argentino in od tu 1. 1960 končno v USA, kjer tudi sedaj živi v mestu Cleveland in dela pri podjetju Sunset ind.

Tole je njegov kratek življenjepis — je drama človeka, ki ga je usoda zbrala in nagradila, da razkrinkuje vedno in povsod komunistične strahote, nasilja, ki jih je sam doživel in jih opisal v raznih revijah in časopisih.

Od vsega začetka je pri Taboru, ker ve, da je tam njegovo mesto.

Večkrat je bil odbornik pri Glavnem odboru Zveze Tabor, a sedaj je predsednik krajevnega društva Tabor v Clevelandu.

Milan vedno zastavi besedo poštenja in pravice, kjer je treba, ter obsoja vse, kar ni prav. Tak si, naš Milan, in mi tvoji soborci smo nate ponosni. Tako daješ najlepši spomin tvojim ubitim bratom in soborcem.

Veliko bi ti lahko napisali, a bi dodali le še to, da želimo, da tak ostaneš, da ne popustiš; mi smo ti hvaležni za vse, za tvoj trud pri Taboru, kakor tudi za skrb za slov. zavetišče v Argentini. Sam Bog je hotel, da si ostal živ, da si se rešil iz jame Kočevskega Roga in si živa priča, kaj so delali komunisti nad svojim narodom. Hvaležni smo Bogu, da si ostal živ, da tako nadaljuješ svoje delo za Boga — Narod — Domovino.

Dragi Milan, želim ti še mnogo let življenja, da boš nadaljeval borbo, za katero so mislili, da se je končala ob krivičnih strelah v kočevskih jamah — pa ni končana in ne bo!

Mi Taborjani nazdravljamo k tvoji 50-letnici in Bog te čuvaj še na mnoga leta.

Tvoji soborci iz USA, Argentine in drugih delov sveta.

Jože Lekan – 50 letnik

Naš slavljenec se je rodil 8. oktobra 1925. leta v Ljubljani. Leta 1933 se je družina preselila v Maribor. Tam je končal 6 gimnazij. Ko so leta 1941 Nemci zasedli Maribor, se je družina preselila maja meseca spet nazaj v Ljubljano. Tam je Jože končal 7. gimnazijo; junija 1942 pa je bil od Italijanov odpeljan v internacijo v Gonars. Na prošnjo njegovih domačih je bil decembra 1942 odpuščen domov.

Leta 1943 je končal 8. gimnazijo in napravil maturo.

Februarja meseca leta 1944 se je kot zaveden protikomunist pridružil domobrancem. Najprej je bil na letališču v 6. šolski četi; tam se je četa preimenovala v 29. četo in sredi marca odšla na postojanko v Velike Lašče. Tam je bil Jože nekaj časa desetar druge desetine prvega voda, pozneje pa je bil dodeljen obveščevalnemu uradu. Bil je dober in hraber borec in vsi fantje v desetini, ki jim je poveljeval, smo ga radi imeli. Bil je tudi dober pevec; zato se je vedno čula kakšna naša udarna pesem.

Ob koncu vojne se je z ostalimi domobranci umaknil v Vetrinje. Na prošnjo njegovega očeta, s katerim sta bila skupaj v Vetrinju, se ni vrnil iz Vetrinja in tako si je rešil življenje.

Od tu so se preselili v taborišče Spittal, od koder je Jože v jeseni 1945. leta odšel na univerzo v Graz.

Marca 1950 je emigriral v Cleveland. V jeseni je bil poklican v ameriško vojsko. Zaradi znanja več jezikov je bil poslan v Nemčijo; drugače bi moral na Korejo.

Ko se je vrnil od vojakov, je imel pravico do brezplačnega študija, in je tako postal inženir. Najpreje je bil zaposlen pri G. E.

Leta 1956 se je poročil z gdč. Mili Vidergar. Ima dve hčerki: Sonjo in Alenko. Živi v predmestju Clevelanda, kjer ima svoj dom. Njegova največja zabava je gozd; zato je kupil v sosednji državi nekaj zemlje z gozdom in za konec tedna gre najrajši tja. Je član Tabora; v preteklosti je bil večkrat tudi v glavnem odboru Zveze. Sedaj je zaposlen pri Ohio Nuclear.

Jože, k Tvoji 50-letnici Ti kličemo: še na mnoga leta; da bi jih v krogu svoje družine in prijateljev dočakal še dosti več.

Bog Te živi!

Tvoji prijatelji in soborci.

Žnidarjev France se je srečal z Abrahamom

V farnih bukvah Ribniške župnije stoji zapisano, da se je 20. septembra leta 1925 Žnidarjevemu Nacetu in njegovi ženi Angeli iz Dolenjih Laz rodil sin, ki so ga krstili za Franceta. Potem takem je Dejakov France srečal Abraham. Ob tem jubileju mu vsi prijatelji in znanci iskreno čestitamo in kličemo: „ŠE NA MNOGA ZDRAVA IN ZADOVOLJNA LETA!“

Francé se je kot mladenič pridružil branilcem Slovenije — slovenskim domobrancem. V teh vrstah se je boril proti sovragu z vsem svojim idealizmom. Miren, tih je naš slavljenec bil in je; tih in skromen; toda v njegovi plemeniti duši je toliko idealizma in dobrine, kot pri malokaterem. V njegovem sreču danes še vedno gori tisti idealizem in tista ljubezen do slovenske

zemlje in do narodnih svetinj, kot je gorel tedaj pred 32 leti, ko je stopil v domobranske vrste.

Ena najtežjih dob njegovega življenja je nedvomno bila pot — prisilna vrnitev iz Vetrinja; skozi vsa taborišča v — KOČEVSKI ROG. Četrtega maja 1945 je France zapustil svojo rodno vas; ni mu še bilo 20 let, toda odšel je, kamor so šli domobranci. Z njimi je 12. maja došel na Koroško in že koj ob prvem stiku z Angleži slabo naletel. Angleški vojak ga je hotel „osvoboditi“ njegove zapestne ure. 27. maja je France odšel s Koroške

z enim od prvih transportov — št. Vid - Ljubljana - Kočevje in KOČEVSKI ROG.

Osmega junija 1945 je bil naš slavljenec skupaj s stotinami drugih prepeljan v Kočevski Rog, ustreljen in pahnjen v množično grobišče slovenske domobranske vojske. Toda ni bil smrtno ranjen. Ko je padal v brezno sta mu Bog in Nebeška Mati dala moči, da je ponoči kljub vsem bolečinam, kljub opešanosti mogel pobegniti iz jame. Taval je, dolgo je taval; končno je le prišel do svoje preplašene matere, ki ga je skrivala in skrbela zanj, dokler ni ponovno odšel v svobodni svet.

Kako strašne so bile muke, ki jih je utrpel ne le na lastnem telesu, pač pa tudi v svoji duši, ko je gledal smrti v oči in videl, kako so umirali njegovi prijatelji soborci, vesta samo Bog in naš slavljenec. Glava mu je bila ranjena enako leva roka in levo stegno (Pred jamo ga je namreč streč zadel v nogo). Toda Bog nam ga je rešil, kot je rešil Milana Zajca in Franceta Kozino, da povedo vso resnico o trpljenju in pokolu domobrancev, da nam povedo, da tam za vasmi šalka vas in željne počiva in čaka vstajenja slovenska domobranska vojska — pobita v letu 1945.

France se je naselil v Clevelandu, kjer si je s pomočjo življenjske družice Metke Žagar zgradil lep dom. Štirje otroci so se rodili temu vzornemu in globoko vernemu paru: Francé, Edi, Toni in Kristi. Tam v Clevelandu Francé dela in vzgaja svojo družino in pomaga pri slovenski skupnosti. Bil je eden prvih članov borčevske organizacije in od vsega početka aktiven pri delu v organizaciji. Vedno je pripravljen pomagati, vedno pripravljen na žrtve, ker v njegovem srcu gori idealizem pravega krščanskega moža.

France, Tvoji soborci Ti čestitamo k Tvojem 50. rojstnem dnevu. Ponosni smo nate in sram nas je, kadar godrnjamo, če moramo narediti kaj za Tabor, sram nas je pred Teboj, ki nisi nikdar omagal, nikdar odnehal. Boga hvalimo, da je Tebe in Tvoja soborca ohranil pri življenju, da ste nam mogli kot priče iz prvega vira povedati, kaj se je dogajalo tiste junijske dni v kraških jamah tam v Kočevskem Rogu.

Francé, Bog Te živi še mnogo let! Želimo Ti vso srečo in božji žegen v krogu Tvojih bratov in Tvoje drage Ti družine.

Tvoji zvesti soborci.

V Sovjetski zvezi boljševizem uzakonja prisilno delo, izven nje pa poziva na borbo proti kapitalističnemu izkoriščanju delavcev. — Izven Sovjetske zveze borba boljševikov za „pacifizem“ in „razorožitev“, v njej gigantsko oboroževanje in organiziranje vojske za ofenzivo. Povsod na svetu poziva boljševizem na borbo proti imperializmu, v Sovjetiji, kjer vlada sam, pa imperializem vsestransko pospešuje.

(Gen. Leon Rupnik)

Slovenke in Slovenci, dragi rojaki

(Spominski govor soborca Staneta Pleška na veličastnem slavlju tridesetletnice pokola slovenskih domobrancev 15. junija 1975 na Orlovem vrhu na Slovenski pristavi v Clevelandu.)

Od vseh strani smo prišli, da se na tem kraju tolikih spominov zadnjih let, spomnimo naših bratov in sestra, ki so pred 30-timi leti za slovenski dom in rod doprinesli najvišjo žrtev — darovali so svoja življenja. V čast in še bolj v dolžnost si štejem, da morem prav za to obletnico spregovoriti nekaj besed, saj je teh 30 let za marsikoga od nas po božji previdnosti podaljšanje

življenja. Zaznamovani smo bili za zakol, obenem pa tudi določeni, da svetu izpričamo o trpljenju in žrtvi slovenskih domobrancev in drugih, ki so padli na braniku svobode in vere.

Poznana nam je naša zgodba, čeravno človeške zlobe tistih dni ne bo mogoče nikoli razumeti. Kolikor življenj je bilo uničenih, toliko različnih tragedij bi mogli napisati, le konec vseh enak — prezgodnji grob. Slovenski narod je tedaj dobil na tisoče mučencev, po drugi strani pa vrsto morilcev, o katerih zloglasni krščanski socialist Edvard Kocbek priznava, da so se vse življenje obremenili s težkimi dejanji zoper bližnjega. Tudi pesnik O. Župančič je tedaj zapisal: „Svobode naše jabolko se zlato nam zakotalilo je v kri in blato...“ Tem besedam ni treba nobene razlage in komentarja.

Včeraj je bilo trideset let, odkar je dolga kolona izdanih in pretepenih domobrancev korakala svoj zadnji marš iz Škofje loke v št. Vid. Za zidovi je bilo tam že 16 tisoč izpitih in žalostnih obrazov, jok otrok se je zaman dvignil proti nebu, od daleč kot dva tisoč, ki so sem prišli pred enim tednom, so ostali samo trije, vsi drugi so bili že v Kočevskem Rogu. In še koliko drugih. Isto je bilo v Teharju in po drugih krajih naše zemlje... Slovenija je čez in čez postala grob... v znamenju srpa in kladiva je padla cela generacija slovenske mladine. Dobro je, da nismo vedeli za vse to trpljenje — ne mogli bi prenesti te teže. Šele ko je bilo vse dopolnjeno in se je nad našimi fanti razgrnila polnost časov, je začela prihajati na dan resnica, v zelo majhnih odtenkih, kot se zagre za toliko žalost.

Večina od nas ve, kako je bilo tedaj v Vetrinju: da se je Marijina cerkev, vetrinjsko polje in nebo nad njim združilo s srci vseh slovenskih beguncev in je vse zavpilo v nebo po pomoč in tolažbo. Pa ni bilo ne pomoči,

ne tolažbe od nikjer. Naši fantje pa so umirali, kot umirajo junaki: brez sovraštva, z molitvijo na ustih, z odpuščanjem v srcu. Umreti za idejo jim je bilo nekaj tako razumljivega, da drugega niti pričakovali niso. Da, takrat je bilo tudi umreti lepo! Za idealiste kot so bili, v komunistični družbi ni bilo prostora. Razočaranje nad svobodnim svetom je podrlo vse pregraje strahu in tudi upanja. V smrtni uri jim je bilo prihranjeno samo eno, morda največje razočaranje nad lastnimi brati in soborci. Ko bi na tistem smrtnem maršu vedeli za vse tiste, ki jih bodo pred svetom in v svojih srcih zatajili, da potem bi bilo še veliko težje umirati. Tako pa so odhajali brez slovesa, morda s solzo v očeh ob misli na dom in svoje drage, toda večina z eno samo željo: da bi njihovi domači zvedeli, kaj se je z njimi zgodilo in kje so pokopani. Vetrinje je žalovalo kot ena sama velika družina, škof Rožman pa je kot videc v bodočnost vsem v tolažbo spregovoril: „Dokler so se domobranci borili z orožjem, sem se za naš narod bal, zdaj ko so bili žrtvovani, se za slovenski narod ne bojim več. Iz krvi mučencev bo zrastle lepša in pravičnejša bodočnost...“

Mi pa smo dajali zaobljube Bogu in Materi božji in obljubljali našim pomorjenim, da jih ne bomo pozabili in da bomo živeli za idejo, za katero so oni umrli. Polni teh obljub smo odšli v svet.

Po tridesetih letih smo še tu. Kakšni? Kje so zdaj naše zaobljube in obljube? Čas tridesetih let je dolga doba, je čas velikih sprememb in bliskovite naglice, a vse skupaj ne more opravičiti spremembe v nas samih. V tem pehanju smo pozabili na obljube, na idejo, na žalost in kri. Le naši fantje so ostali, ker so bili: borci za pravico, mučeni za vero in dom in kot taki še vedno terjajo od nas našo zvestobo. Ko so umirali, niso vpili po maščevanju in tega tudi od nas ne zahtevajo, pričakujejo pa od nas vseh, da nadaljujemo boj za pravico.

Ob tej misli moramo vase in si izprašati vest pa bomo morali priznati, da smo daleč daleč zašli. Doma partija pred narodom skriva svoj veliki zločin — ker se dobro zaveda, da je z revolucijo in še posebno z umorom tisočev vrnjenih domobrancev, pred narod in zgodovino sama sedla na zatožno klop. Svobodni svet, od katerega smo toliko upali pa nas je zavrgel in izdal, noče nič slišati o vrnitvi in izdaji, ker se vse preveč živo zaveda svoje sokrivde pri tako strašnem zločinu; v arhivih ni dokumentov, vojne tajnosti se vlečejo desetletja z očitnim namenom, da se resnica in krivda zakriva do skrajnih meja; toda kar skrita preračunana visoka politika taji, se očitno kaže pred našimi očmi: svetovni kaos je maščevanje za veliki greh po 2. svetovni vojni in morda je bolje tudi za nas, da ne vprašujemo, kakšen bo konec. Zgodovina se ponavlja tudi tu: otroci bodo delali pokoro za grehe staršev... Pa ne kažimo s prstom samo na druge, med grešniki smo tudi mi, še večji, ker smo komunizem doživeli in ga poznamo pa svet ne opozarjamo nanj. Mnogi so že zavrgli tiste, ki so za nas umrli. Zavrgli so jih oznanjevalci evangelija, zavračajo jih naše žene in možje, iz spomina jih odrivamo tudi mi sami, njihovi nekdanji soborci, ker se je čas odmaknil

in so spomini obledeli, ker mnogi plačanci govore o pozabljenju, ker je pač duh modernega časa in ker je navsezadnje le lepo iti pogledat v stari kraj.

Vse to je nevredno našega življenja in poslanstva, je pljunek na neznane grobove, po slovenski zemlji!

Ko je padel Južni Vietnam, se je skoro do pike ponovilo, kar je pred 30timi leti zadelo nas, zato smo uboge Vietnamce razumeli. Ob tej priliki je predsednik Ford stopil pred ameriški narod in pred svet; ni govoril o koncu 2. svetovne vojne in krivic, ki so se tedaj zgodile malim narodom, povedal pa je za vzrok sedanjega položaja v svetu: „komunisti so držali obljube tajnih pogodb o nadaljevanju pomoči, Amerika jih ni držala!“ Ali ni govoril tudi nam!? Nismo držali besede, ki smo jo dali, ko je tekla kri in solze in razen Boga nismo imeli nikogar, komur bi potožili svojo bolečino. Zdaj nam je vsak izgovor dober, samo da ni treba misliti nazaj, strah nas je govoriti o tistih dneh trpljenja in smrti, kaj še da bi branili tiste, ki jih je svet izdal za prijateljstvo s komunisti. To je naš neodpuščljivi greh, kajti obljuba mrtvim veže bolj kot beseda dana živim. Morda celo mislimo, da s popuščanjem delamo uslugo našim otrokom in kupujemo čas zase... Kako strašno se motimo! Komunizem se ni spremenil niti za las in se ni odpovedal svojemu cilju, zato moramo biti trdni tudi mi, ki smo šli skozi ogenj revolucije. S komunizmom kompromisa ni; komunizem je vera v silo in samo naša vera v zmago pravice ga more ustaviti; če bomo v tem boju slabihi, bomo doprinesli samo to, da bodo zelo verjetno še naši otroci morali zgrabiti za orožje, gnani od istega notranjega ukaza vesti: na okope zdaj, za Ameriko gre!

Bolj ko naš boj in tragedija postaja zgodovina, bolj jasno je, da komunistična revolucija na Slovenskem ni bila le neka nepomembna lokalna praksa, ampak del tistega večnega boja med dobrim in zlom, ki se je začel s stvarjenjem in bo končan ob koncu sveta. Bojna črta se vije na levo in desno, važno je le, na kateri strani se bojujemo. Končna zmaga bo na strani Pravice. To nam zagotavlja vera, nič manj prepričljivo pa to ugotavlja isti Kocbek, ki sem ga omenil že prej. Ko na večer življenja brska po svoji vesti, se ne poteguje za neko odpuščajoče pozabljenje, ki ga označajo rdeči sopotniki med nami, ampak obtožuje komuniste same, rekoč: „Sprava je samo v priznanju krivde. Le na priznanju krivde se more začeti graditi neka srečnejša bodočnost.“ S tem hoče le miriti svojo vest, obenem pa le priznava, da komunizem nima bodočnosti, da je že v notranjem razkroju, čeprav na zunaj zmaguje.

Prepričan sem, da so naši pomorjeni domobranci komunistom tista vedno pričujoča slika, ki jo vedno vidijo pred očmi. Zato je naša dolžnost, da jim to podobo vedno in povsod kličemo v spomin. To smo obljubljali našim bratom, ko smo zvedeli za njihovo mučeniško smrt in če nam je v teku tridesetih let nekako ušla iz vsakdanjega življenja, je 30ta obletnica zelo priimeren dan, da to obljubo obnovimo in jo kot svečko posadimo na veliki

slovenski grob. Izraz te naše dobre volje mora biti viden tudi na zunaj: Svetu glasneje spregovorimo o naših mučencih, ne drvimo za drugimi in ne pustimo, da drugi mislijo za nas, ampak sami začnimo živeti resnično krščansko življenje. Ne bojmo se žrtev, ampak po zgledu naših bratov spolnujemo dolžnosti do sebe in drugih. Le tako duhovno združeni z žrtvijo naših Junakov, bomo vredni prositi Boga, naj našemu narodu skrajša dneve sužnosti in pospeši dan, ko bo nad Triglavom spet zasijalo sonce svobode in pravice ter se bo po slovenskih vaseh spet zaslišalo geslo naše mladosti, geslo, kateremu so naši mrtvi Junaki bili zvesti do konca:

BOG — NAROD — DOMOVINA!

NAŠI MRTVI

Dne 8. avgusta 1975 je umrla ena najstarejših Slovenk v Argentini gospa *Julija Avguštin*, ki je dopolnila skoraj 94 let. Pred petimi leti je prišla gospa Julija iz Evrope k svojemu sinu g. Albinu, župniku pri Santa Riti v Boulogne kjer je tudi umrla. Drugi sin pokojne gospe, Jože se nahaja v Celovcu.

Isti dan t. j. 8. avgusta je umrl v Argentini po daljši bolezni g. *Franc Fajfar*. Za njim žalujejo trije sinovi.

V starosti 83 let je umrl v domovini 13. avgusta t. l. g. *Rudolf Wagner*, ki je svojočasno živel v Argentini.

Dne 1. septembra 1975 je nenadoma umrla gospa *Fani Marolt*. Njen mož je bil Marjan Marolt znan kulturni delavec in pisatelj v zdomstvu, ki je umrl pred par leti tudi v Argentini. Oba sedaj počivata na pokopališču v San Martinu — Buenos Aires.

Nepričakovano nas je zapustil, zadet od srčne kapi g. *Anton Podlogar* 1. septembra t. l. v starosti 72 let. Pokojni je bil staronaseljenec, doma iz Dolenjske in je živel v okolici San Martina. Bil je eden od redkih staronaseljencev, ki se je nam novim takoj približal, za nas zanimal in se nam tudi pridružil.

V visoki starosti 92 let je umrla 16. septembra t. l. v velikem Buenos Airesu — Floridi, gospa *Frančiška Dolinar*. Pokojni gospej so ubili komunisti oba; sinova, ki sta bila vrnjena iz Vetrinja.

Pokojne bomo ohranili v blagem spominu.
Žalujemo naše globoko sožalje!

✠ **Vuk Rupnik**

V četrtek popoldne dne 14. avgusta 1975 je nen pričakovano umrl na svojem domu v Castelarju — Buenos Aires, bivši domobranski poveljnik in junak *Vuk Rupnik*.

Že nekaj let je pokojni bolehal in končno podlegel na neozdravljivi bolezni — 63 let star. Za naglo smrt se je hitro zvedelo. Na mrtvaškem odru je ležal v dvorani Slomškovega doma v Ramos Mejía, kamor so ga hodili kropit številni znanci, predvsem iz vrst protikomunističnih borcev.

Naslednji dan popoldne je bila najprej sv. maša za pokojnika, ki jo je daroval župnik č. g. Jože Škerbec ob asistenci rev. Guštin Jožeta in Petelin Cirila. Po sv. maši je stala pri odprti krsti častna straža njegovih bivših borcev. V slovo mu je zaigrala najprej slovenska mladinska godba, pod vodstvom g. A. Skubica domobranske pesmi, na kar sta se od njega

poslovila soborca Ivan Korošec in Miha Benedičič. Po molitvah pri krsti se je pričel pogreb. Krsto zavito v slovensko zastavo je nosila častna straža in pokojnikovi sorodniki.

Pogreba se je poleg sorodstva udeležilo toliko ljudi, kot nikoli. Bil je cerkveni praznik in so prišli rojaki tudi iz oddaljenih krajev. Njegov zadnji počitek je na pokopališču v Moronu.

Želja sorodnikov je bila, da se ne kupuje dragega cvetja in da naj se rajši da denar v spomin na pokojnika za slovensko zavetišče.

IZ PISEM

Že mnogo časa me kuha zavest, da nihče ne razkrinka Tita; razen tega, da je odgovoren za tisoče Slovencev, ki so jih komunisti mučili in umorili po koncu vojne, je tudi največji lažnjivec na svetu. Pravi, da je socialist in komunist. Kot tak bi moral deliti svoje bogastvo z drugimi.

Ko ga je pred nekaj leti obiskala angleška kraljica, je rekla, da je Tito najbogatejši človek na svetu.

Grški magnat Onasis ni bil tako bogat kot Tito; ampak Onasis je svoje bogastvo sam pridelal in skrbel zanj. Tito pa samo uživa; skrbijo in garajo pa drugi.

Kar ne morem razumeti je, kako morejo slovenski komunisti sodelovati s tem smešnim sistemom.

Onasis je umrl. Tudi Tito bo umrl. Na njegovi smrtni postelji mu želim, da bo poplačan za vse hudo in dobro, kar je naredil na tem svetu.

J. K.

Cleveland, Ohio

18. maja t. l. je Zveza slovenske mladine v Clevelandu proslavljala 30. obletnico vetrinjske tragedije. Vse lepo, če ne bi čez dober teden ta mladina šla v goste k orkestru, ki je prišel gostovat iz Slovenije in so tam plesali. Žalostno za našo mladino! Doma bi rekli, da so brez ideje.

Med množico, ki se je udeležila proslave 30. obletnice pokola slovenskih domobrancev na Orlovem vrhu 14. in 15. junija nismo opazili zastopnika Ameriške domovine, edinega slovenskega dnevnika v Clevelandu. Za nas kar malo sramotno; ko se zbere toliko ljudi iz raznih mest Amerike in Kanade, pa zastopnika slovenskega časopisa ni na spregled.

Tudi častita gg. duhovnika sta bila samo dva; eden tukaj rojen in še bolan povrhu. Kje so bili vsi ostali, ki jih je v okolici Clevelanda dosti; nekaj še takšnih, ki so pred 33 leti ustanovili „Vaške straže“ — prve pro-

tikomunistične borce. Težko razumljivo, da bi bili res vsi tako zaposleni; saj jih imajo nekatere slovenske fare kar po 4 ali celo 5. Res žalostno. Pozneje sem zvedel, da so nekateri teh dušnih pastirjev celo pisali na duhovnega vodja prav v Minnesoto, da naj nikar ne hodi na „Orlov vrh“, ker se bo samo blamiral zaradi majhne udeležbe.

Vsem tistim slovenskim dušo pastirjem, ki bi jih lahko imenoval po imenu, ki oznanjajo Kristusov evangelij, pa delajo sovražstvo med nami, naj zapišem: „Bog jim odpusti; saj ne vedo kaj delajo!“

Članek ki ga je v Taboru št. 6 napisal tajnik krajevnega društva, je napravil precej razburjenja; seveda samo pri tistih, ki se na kakršen koli način čutijo prizadete.

Z. Z.

Avstralija, 9. avgusta 1975

Uredništvu Tabora!

Pred seboj imam TABOR št. 3/75. Pri domobrancih sem bil v 47. četi Rupnikovega bataljona na Rakeku in Cerknici. Slika na naslovni strani „Tabora“ me spominja na sv. Ano pri Ložu, kjer je 47. četa uničila oddelek partizanov. Mislim, da je pripadal Notranjskemu odhodu. Bilo je zgodaj zjutraj, ko smo našli to gnezdo in jih uničili.

Pred nekaj leti sem se osamosvojil. Spoznal sem precej Slovencev in smo ustanovili klub „Planica“, pri katerem sem bil prvi predsednik. Ostal sem član tega kluba do letos, ko so sklenili, da bodo ob prireditvi slovenske kmečke ohceti nosili zastavo z rdečo zvezdo. To je bilo aprila 1975. Jaz sem močno protestiral proti rdeči zvezdi in ker s protestom nisem dosegel ničesar, sem izstopil iz kluba. Odbor se je ustrašil; in tako so se odločili proti zvezdi.

Skozi te doživljaje sem spoznal g. M. in g. U., kateri mi je posodil TABOR št. 3/75.

Jaz sem eden od tistih srečnih, ki sem se rešil približno takrat, ko se je rešil Vuk Rupnik. Vuka in ženo sem videl v Spittalu. Še sedaj se mi dobro zdi, ker sem jima prinesel kranjskih klobas od kmeta, kjer sem delal. Od takrat nisem o Vuku slišal ničesar več.

Naročam se na Tabor in mi sporočite, kako Vam pošljem naročnino. Pozdrav

preživeli borec 47. čete

Zavedajte se zakona, ki je položen v našo naravo, zakona, ki pravi, da novo življenje lahko klije samo iz boja, dela in žrtev in da naše življenje dobiva svoj smisel samo v življenju vsega naroda!

(Gen. Leon Rupnik)

Poslanica predsednika ZDSPB – TABOR-a

Dragi boreci!

V tem tridesetem letu pokola slovenskega domobranstva smo pričeli komunistične ekspanzivnosti širom sveta. Zapadni svet je postal tako degeneriran, duhovno tako plitek, da ni več v stanju zaježiti komunističnega hudournika. Materija in uživanje sta danes gonilni sili svobodnega sveta in zato ni čuda, da komunisti, ki so nasejali ljulke na pomehkuženi svet, danes uspevajo bolj vidno kot kdajkoli v zadnjih 30 letih.

Padla je Indokina, stebri se majejo na Portugalskem, v Španiji in v Italiji. Baltiški narodi so bili s podpisu državnikov sveta, vključno svobodnih, že tretjič prodani. Zaradi ljubega „miru“ in „détenté“ ameriški „genij“ zunanje politike vnovčuje prav zaslužnjene narode v mednarodnih kupčijah in mešetarijah. Voditelji zapadnega sveta se nagibajo v skrajni liberalizem misleč, da bo na svetu zavladal mir in blagostanje, ako se okrne ali uniči ameriška vojna moč.

Doma in med drugimi zaslužnjnimi narodi pa vstajajo klicarji po svobodi zavedajoč se, da bodo rešeni suženjstva le, če bodo sami vodili borbo in se osvobodili. Malo ali nič več ne računajo na pomoč nekdanj mogočnega Zapada.

Da, v težkih časih živimo! Med nas prihajajo rdeči sli od doma in sejejo ljulko sovraštva, razdvojenosti in nejasnosti med nas tako zvito, da se tega niti ne zavedamo. Oni neutrudno delajo, medtem ko mi počasi in sigurno v lagodnosti postajamo malodušni in nezmožni delovati in živeti za tiste vzvišene ideale, zaradi katerih in za katere so najboljši sinovi našega naroda padli pred 30 leti. Kako plitki smo postali, kako hudo nam je kaj dobrega storiti, kako težko celó odgovoriti na pismo prijatelju; — ni časa... Dejal bi: čas je — in mnogo ga je —, le volje ni nobene. V svoji lagodnosti smo tako tenkočutni, da nas vsaka malenkost ali opazka vrže s tira; medtem pa ne vidimo in se ne zavedamo našega poslanstva kot protikomunisti in potomci POKLANE SLOVENSKE DOMOBRAVNE VOJSKE, KI JE NAŠ SVETEL ZGLED ZA VSE SVOBODOLJUBNO ČLOVEŠTVO.

Bratje, če kdaj, je današnji čas tisti, ki nam veleva, da se še trdneje sklenemo v organizaciji, ki je naša in ki je bila od vsega začetka ustanovljena in postavljena na temelje idej naših padlih: SVOBODNI SVETA, ZDRUŽITE SE! — ZA BOGA - NAROD - DOMOVINO! Združujmo se torej in vsak po svoji moči nenehno prispevajmo v borbi proti komunizmu! Terjajmo pravico in iščimo resnico! Ne bodimo tiho, ko levičarji trosijo

laži med nas; protestirajmo proti levičarskim postopkom državnikov, zah-
tevajmo pravico za zaslužnjene narode! Ne pozabimo, da bo tudi doma
prišlo do temeljnih sprememb; — bodimo del tega dogajanja!

Jože Sladič

Zadnji pohodi 35. čete novomeškega jurišnega bataljona

(Nadaljevanje)

Imeli smo še več pohodov, a bom omenil le najvažnejše.

Dne 13. februarja 1945 je vod 35. čete obkolil osamljeno kmetijo na „Gelem“, kjer smo v srditi borbi ujeli dva SS-ovca, ki sta kradla meso, slanino, žganje in vino. Povedala sta, da je ostali del voda SS-ovcev, ki so prišli iz Ljubljane krast in loviti dekleta, v vasi Zabrdje — Mirna. Vas smo v naglici obkolili in jih zajeli. Da nismo SS-ovcev likvidirali, je preprečil nemški zvezni stotnik; pod domobransko stražo so bili odpeljani v Ljubljano.

Dne 22. februarja 1945 smo se udarili na Debencu z bataljonom VDV (vojska državne varnosti). Bili so izredno dobro oboroženi in so se srdito držali na položaju „Klašci“. S topom, ročnimi bombami in jurišem smo jih pregnali proti vasi Stan. Na njihovih novih položajih smo jih z jurišem zopet pregnali in se je le redkim posrečilo pobegniti. Zaplenili smo jim precej orožja. Iz zaplenjenih aktov je bilo razvidno, da je bil to „Expedicijski kazenski bataljon“ z nalogo, da izvrši odredbe in likvidacije v Miren-ski dolini. Ta bataljon je prišel iz Bele krajine, a je tu žalostno končal, ker o tem bataljonu VDV ni bilo več ne duha ne sluha. Ko smo šli naslednji dan ponovno pregledat teren borbe, smo našli kup trupel že izglo-danih od zveri in kup izstrelkov, predvsem v njihovih zakloniščih.

V nedeljo 18. marca 1945 smo domobranci s pomočjo deklet iz Tržišča igrali igro „Gobavi vitez“. Udeležba je bila tako velika, da je bila šola premajhna za vse. Naslednji dan je šel domobranski štab v št. Janž. Z nami je šel duhovnik Hočevnar, ki se je popel v zvonik, ker ni bilo vrvi, da je z zvonenjem vabil ljudi k sv. maši. Tu se ni brala sv. maša že od cvetne nedelje 1941. Cerkev se je napolnila in so nas ljudje z veseljem sprejeli ter pogostili in nas vabili, da še pridemo tja. Št. Janž je bil jeseni 1943 do tal požgan od partizanov.

Postojanka na Veseli gori

21. marca 1945 je 60 domobrancev postavilo postojanko na Veseli gori, kjer se je zadržala do 2. aprila 1945. Obširen položaj in zadržanje XVIII. partizanske divizije med Zaloko in Sv. Križem pri Litiji nam je onemogočilo, da bi se več časa zadržali na tem položaju. Partizani so govorili, da bodo v kratkem likvidirali našo postojanko na Veseli gori in zažgali cerkev, kjer so bili pokopani od njih likvidirani župnik Nahtigal, kaplan Cvar in bogoslovec Janez Hočevar. Parkrat so naše patrole imele spopade z izvidnicami XVIII. partizanske divizije, a poleg tega je prišel tja v akcijo tudi Velikolaški domobranski udarni bataljon, ki ga je vodil stotnik France Grum. Stikov s to divizijo nismo dobili, ker se je že umaknila iz teh predelov. Z Vesele gore smo se premaknili na novi položaj k Sv. Heleni pri Mirni, kjer smo se dobro utrdili zbunkerji in vzpostavili telefonsko zvezo z postojanko v Tržišču. Poveljstvo te nove postojanke sem prevzel jaz.

Reševali smo pilote

V četrtek, 5. aprila 1945 ob 10. uri dopoldne, nam pride povedat fant iz Zaloke pri št. Rupertu, da se tam nahaja nepoznani vojak. Takoj smo odšli s fantom tja in nam je gospodar povedal, da ta vojak spi na peči. Ko sem ga prebudil, se je zelo iznenadil. Odvzel sem mu pištolo in njegove dokumente, iz katerih je bilo razvidno, da je angleški letalski poročnik. Njegovo letalo je bilo zadeto nad Zidanim mostom in zgorelo. S padalom se je pravočasno rešil in padel v gozd kakih 2 km zapadno od vasi Zaloka. Pri sebi je imel poleg druge opreme še gumijasti reševalni čoln, angleško zastavo in dovoljenje „propustnico“ glavnega štaba partizanske vojske z lastnoročnim podpisom maršala Tita. Propustnica je bila napisana v latinici v srbo-hrvaškem jeziku in je imela sledečo vsebino:

Objava — propustnica

Angleški letalski poročnik (ime - priimek — imena se ne spominjam) iz letalske baze Napoli — Italija.

Ukazuje se vsem partizanskim edinicam na teritoriju Jugoslavije, da v slučaju potrebe zgoraj imenovanemu pilotu nudijo vso potrebno pomoč in zaščito in da takoj obvestijo glavni štab NOV in POJ radi nadaljnjih ukrepov.

Smrt fašizmu! Svoboda narodu!

Vrhovni komandant Narodno Osvobodilne vojske in Partizanskih odredov Jugoslavije
maršal Tito l. r.

Predstavil sem se mu kot četnik Draže Mihajlovića. Govoril je malo in slabo italijansko. Večkrat sem mu ponovil, naj se ne boji, in da sem jaz njegov prijatelj. Odvedli smo ga v Zabukovje in smo mu dali pri Zidar-

jevih prvo hrano, a je ni jedel, dokler nisem začel jaz. Nismo hoteli, da pride v roke Nemcem ali partizanom, zato sem odredil desetino, da ga skrije in zaščiti v Mandelnovem mlinu v Sotli-Trstenik-Št. Rupert. Ko sem se vrnil na postojanko k Sv. Heleni, sem že zvedel, da so Nemci že zvedeli, da se na tem predelu nahaja angleški pilot in da ga iščejo. Takoj sem poslal kurirja, da opozori desetino domobrancev, da ga na vsak način rešijo in da ne pride v roke Nemcem. Proti večeru sem se podal do Mandeljnovega mlina. Tu smo angleškega pilota preoblekli v domobrantsko uniformo, da ga krijemo pred Nemci, in smo ga takoj odpeljali z „zapravljivčkom“ proti Tržišču.

(Sledi)

DAROVALI SO:

Invalidski sklad ZDSPB Tabor: (v dolarjih)

Meglič Ignac	8.—	Oseli Florjan	5.—
Zakrajšek Martin	10.—	Osredkar Franc	10.—
Zakrajšek Viktor	7.—	Novak Viktor	15.—
Dr. F. Pepevnak	28.—	Pleško Stane	13.—
Berkopec Stane	11.—	Mladinski Klub župnije Ma-	
Čekuta Vilko	10.—	rije Pomagaj	20.—
Žumer Franc	15.—	Genorio Karl	20.—
Rak Karolina	2.—	Vouk Stane	10.—
Šuligoj Stane	5.—	Eržen Jurij	10.—
Dejak Lojze	20.—	Resnik Rudi	5.—
Rebolj Miha	10.—	Kompas, Pot. Agencija	20.—
Babič Lojze	10.—	Kraljič Helena	10.—
Kastelic Janez	10.—	Kraljič Franc	21.—
Kastelic Janez, Cumber ...	10.—	Jager Janez	20.—
Kastelic Jože	15.—	Jager Jože	20.—
Kastelic Viktor	9.—	Jerina Franc	10.—
Kus Stane	5.—	Petrič Franc	10.—
Platnar Janez	10.—	Krnc Janez	8.—
Zakrajšek Ivan	23.—	Slapničar Martin	8.—
Juha Anton	5.—	Jakopin Polde	20.—
Kus Franc	8.—	Kraker Kristian	5.—
Lamovšek Stane	5.—	Pečevnik Peter	2.—
Kramar Franc	10.—	Intihar A. st.	10.—
Bančič Janez	10.—	Blatnik Albin	10.—
		Vidic Lojze	10.—
		Rozman Ivan	5.—

Vale Justi	10.—	Medved Venceslav	5.—
Murgel Janez	10.—	Medved Ivo	5.—
Dejak Nace	10.—	N. N. (Skupno)	142,45
Žagar Mihael	13.—	Matoš Ivan	40.—
Potočnik Blaž	5.—	Matkovič Martin	20.—
Ostronič Franc	5.—	Grošič Silvester	16.—
Novak Marjan	5.—	N. N.	80.—
Koželj Martin	5.—		
Medved Bertel	5.—	<i>Tiskovni sklad Zveze Tabor:</i>	
Kovač Marjan	14.—	(v dolarjih)	
Jeretina Janez C. M.	10.—	Platnar Lojze	2.—
Levstik Franc	5.—	Zakrajšek Martin	6.—
Štepec Franc	3.—	Genorio Angela	3.—
Ferkul Edi	10.—	Naročniki Tabora, Guelph. .	12.—
Ferkul Anton	20.—	Hren France	10.—
Platnar Lojze	20.—	Hren Pavle	1.—
Krmelj Mara	5.—	Medved Ana	3.—
Cerar Franc	10.—	Hčevar Matevž	1.—
Štih Anton	10.—		
Tomšič Franc	10.—	<i>Za zavetišče:</i>	
Matašič Janez	20.—	Homovec Franc	240.—
Golobič Jože	10.—	Čeč-družina	594.—
N. N., Oshawa	23.—	Oblak-bratje (material)	25.425,20
Glavač M.	10.—	Rant Pavle	26.—
Novak Štefan	10.—	Hribar Viktor	26.—
Žukovec Hilarij	6.—	Tičar Beno	100.—
Jaklič Jože	10.—	Dr. Brumen Vinko	200.—
Jereb Jože	20.—	Držaj H. por. Godina ...	1.000.—
Trpin Janez	10.—	Miklič Jože	1.000.—
Erčul Milan	10.—	Skvarča Marko	200.—
Kaučič Ivan	13.—	žužek Ivanka	4.000.—
Valand Janez	3.—	Zidar Lojze	310.—
Gempelj Matija	3.—	Cof Emil	500.—
Oražem Lojze	20.—	Kos Vojteh	500.—
Gorjup Jože	10.—	Fink Božo	100.—
Gorjup Anton	10.—	N. N., Ramos Mejía	32.000.—
Lesar Anton	10.—	Večerja v Našem domu San	
Markovič Bertel	5.—	Justo (26. 7. 1975.) ...	6.964,11
Arhar Lojze	10.—	Cerkvena nabirka (rev. J.	
Henigan Franc	10.—	Škrbec) blagoslovitev za-	
Klemenčič Stane	10.—	vetišča (31. 8. 1975.) ...	2.978.—
N. N., Trenton	8.—	Prostovoljni prispevki pri	
Škerl Franc	5.—	blagoslovitvi zavetišča	
Trček Ivan	5.—	(vhod) 31. 8. 1975. ...	14.408.—

Kosilo, pijača, pecivo v zavetišču 31. 8. 1975 ...	24.756,09
Oblak Franc	1.500.—
N. Ni.	2.013.—
(v dolarjih)	
Šemen Janez, Cleveland	20.—
Medved Ana	10.—
Zajec Milan	10.—
Hren France	10.—
Mere Rudi	5.—
Mohar Lojze	4.—
Vesel Štefan	2.—
Levstik Vinko, Rim	10.—
V spomin na pok. <i>Marijo Japelj</i> :	
Šušteršič Janez	100.—
V Spomin na pok. <i>Frančiško Loboda por. Frontini</i> :	
Amon Janez	3.000.—
Tomaževič Lovro	100.—
V spomin na pok. <i>stariše</i> :	
Šurm Franc	100.—
V spomin na pok. <i>brata Cirila</i> :	
Kranjc Gabriel	500.—
V spomin na pok. <i>Jakoba Pavlovčič</i> :	
Pavlovčič Roman	500.—
V spomin na pok. <i>Julijo Avguštin</i> :	
Aleš Ivanka	200.—
V spomin na pok. <i>Jožeta Zajec</i> :	
Kočar Ivan	100.—
V spomin na pok. <i>Marjeto Žgajnar</i> :	
Škrlj Stane	500.—
Dolenc Vencelj	120.—
Ob 30-letnici pobitih bratov-domobrancev:	
Buda Stane	500.—
V spomin na pok. <i>Jurija Šmajc</i> :	
Martinčič Ferdo, Kanda (dol.)	100.—
V spomin na pok. <i>Franca Fajfar</i> :	
Voršič Vladimir	300.—
V spomin na pok. <i>Rudolfa Wagner</i> :	
N. N.	100.—
V spomin na pok. <i>Frančiško Dolinar</i> :	
Voršič Vladimir	300.—

V spomin na pok. *Vuka Rupnik*:

Dr. Kociper - družina .	1.000.—
Blejec Ema	100.—
Dr. Zupanc - družina .	50.—
ga. Rupnik-Bondarenko	100.—
Kožar Janez	100.—
Šušteršič Božo	100.—
Šušteršič Marjan	100.—
Ahlin Ivan	100.—
Braun - družina	500.—
Štefanič Jože	200.—
Dr. Savelli Julij	500.—
Mikuš Štefka	500.—
Cof Emil	200.—
Šproc Anton	1.000.—
Benedičič Miha	500.—
Dolenc Vencelj	120.—
Inž. Matičič - družina .	300.—
Korošec Jože	100.—
Repar Jože	100.—
N. N., V. Progreso ...	1.000.—
Dimnik Dušan	100.—
Korošec Ivan	500.—
Loh Maks	250.—
(v dolarjih)	
Soborci - domobranci DSPB	
Tabor - Cleveland	150.—
Štepec Tone	20.—
Boh France	5.—
<i>Tiskovni sklad gl. Tabor:</i>	
Buda Stane	600.—
Bavec Janez	10.—
Kastelic Anton	40.—
N. N.	500.—
Stajanko Ivica	40.—
Potočar Milena	22.—
Tomaževič Lovro	10.—
Keršič Rudolf	50.—
Zakrajšek Jože	40.—
N. N.	90.—
Šušteršič Janez	40.—
Šušteršič Marjan	40.—
Čuček Ivan	100.—

ZAVETIŠČE DR. GREGORIJA ROŽMANA

Ker se gradnja prvega dela Zavetišča dr. Gregorija Rožmana bliža h koncu, obveščamo vse rojake, ki bi imeli namen priti vanj, da se prijavijo odboru pismeno, na naslov: Asociación dr. Gregorio Rožman, Ramón L. Falcón 4158, Capital. V začetku bomo sprejeli le 8 oseb. Dogotovljenih bo prav toliko sob (vsaka z lastno kopalnico), jedilnica, kuhinja, ambulanta in stanovanje za sestre. Vsi prostori so centralno kurjeni. Z dograditvijo tega prvega dela pa naš cilj še nikakor ni dosežen. Naslednja stopnja (17 sob), za kar ponovno prosimo: brat, spomni se brata!

Odbor.

V S E B I N A

Una orquestación comunista	241
† Vule Rupnik	242
Kdo neti razdor (T. O.)	245
Slučaj gen. Leona Rupnika	247
Senator Frank Lavše — 80-letnik	255
Politika za Slovence v Avstraliji (Vladimir Menart)	256
Voščilo (Ratko Šušteršič)	260
Blagoslovitev Zavetišča dr. G. Rožman v Argentini	261
Resnica o Titu (Florijan Slak)	263
Mnenja in vrenja	268
Trideset let njihovega molka (Zorko Simčič)	271
Naši možje	273
Slovenke in Slovenci, dragi rojaki (Stane Pleško)	277
Naši mrtvi	280
Iz pisem	282
Iz društev	284
Zadnji pohodi 35. čete novomeškega jurišnega bataljona (Jože Sladič) ..	285
Darovali so	287

Correo
Argentino
Sucursal
J. L. Suárez
(B. A. S.)

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3135

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 3619